

**Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Kłodawa do roku 2024
z perspektywą do roku 2028
za lata 2021-2022**

Kwiecień, 2025 r.

**Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Kłodawa do roku 2024
z perspektywą do roku 2028
za lata 2021-2022**

Zamawiający:

Gmina Kłodawa
z siedzibą:
Urząd Gminy Kłodawa
ul. Gorzowska 40
66-415 Kłodawa

Wykonawca:

Opracowania Środowiskowe
Andrzej Karkowski
Osiedle Czecha 127/30
61-298 Poznań

www.opracowaniasrodowiskowe.pl

Spis treści

1. INFORMACJE OGÓLNE	4
1.1. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA.....	4
1.2. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.....	4
1.3. METODA OPRACOWYWANIA.....	5
1.4. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU, DLA KTÓREGO SPORZĄDZANY JEST RAPORT	6
2. OCENA STANU ŚRODOWISKA W LATACH 2021-2022.....	8
2.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	8
2.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM.....	13
2.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	17
2.4. GOSPODAROWANIE WODAMI	18
2.4.1.WODY POWIERZCHNIOWE.....	18
2.4.2.WODY PODZIEMNE.....	25
2.4.3. ZAGROŻENIE SUSZĄ I ZAGROŻENIE POWODZIĄ.....	26
2.5. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA.....	28
2.6. ZASOBY GEOLOGICZNE	29
2.7. GLEBY	30
2.8. GOSPODARKA ODPADAMI.....	32
2.9. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	38
2.10. POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE	42
3. WYKAZ INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM.....	45
4. ANALIZA WYDATKÓW GMINY KŁODAWA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TŁE OGÓŁU WYDATKÓW	58
5. SPÓJNOŚĆ Z PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBŁA POWIATOWEGO	59
6. BARIERY REALIZACJI ZADAŃ.....	59
7. ANALIZA WSKAŹNIKOWA REALIZACJI ZADAŃ	61
8. WNIOSKI WYNIKAJACE Z PRZEPROWADZONYCH ANALIZ	65
9. PODSUMOWANIE	66
10. KONTYNUACJA MONITORINGU	69
SPIS TABEL.....	71
SPIS RYCIN	71

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska, w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska oraz wyznaczają cele ekologiczne, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru.

Wynikiem procesu planowania są programy, zawierające wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określające propozycje i warunki rozwiązań. Takim właśnie jest „**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028**”¹ podlegający raportowaniu.

Podstawę prawną opracowania niniejszego raportu stanowi art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Przepis wskazuje, że organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport z realizacji programu ochrony środowiska. Wójt Gminy Kłodawa został zobowiązany do sporządzenia raportu i przedstawienia go Radzie Gminy. Po przedstawieniu raportu Radzie Gminy, raport powinien zostać przekazywany do organu wykonawczego powiatu. Nie jest wymagana żadna opinia czy uzgodnienie.

Ważna jest również **potrzeba praktyczna** opracowania raportu. Dokument opracowano po to, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych działań, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, a nad którymi trzeba nadal pracować.

Porównanie uzyskanego obrazu ze stanem polityki ochrony środowiska Gminy Kłodawa opisanym w raportowanym programie powinno dać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przyjęte założenia i zaplanowane przedsięwzięcia.

Zadaniem raportu jest więc ocena zakresu i stopnia wykonanych zadań, które przewidziano do realizacji w raportowanym programie. Zgodnie z dostępnymi danymi oceniono stan i jakość poszczególnych komponentów środowiska.

Niniejsze **opracowanie stanowi realizację ustawowego obowiązku za lata 2021-2022.**

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko opracowany raport podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Kłodawa.

1.2. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028” przyjętego jako załącznik do Uchwały nr XLIV/370/2022 Rady Gminy Kłodawa z dnia 5 października 2022 r.

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028 został zamieszczony na stronie https://kłodawa.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2022_10/BIPF5EB5F05EA9D99Z/XLIV_370.pdf

Raport stanowi podsumowanie stopnia realizacji przedsięwzięć przyjętych w Programie. Dotyczy to wszystkich zadań zapisanych w Programie: tych realizowanych bezpośrednio przez samorząd gminny, jak i wszystkie inne podmioty działające w zakresie ochrony środowiska na jego terenie.

W raporcie z realizacji programu ochrony środowiska **przeanalizowano stan następujących komponentów środowiska** (w programie nazywa się je obszarami interwencji):

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- ochrona przed hałasem,
- ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno– ściekowa,
- gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami,
- edukacja ekologiczna.

Niniejszy raport nawiązuje do wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opublikowanych przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 r. (z późniejszymi zmianami). Raport wykonano w ten sposób, aby prezentowane dane mogły stanowić podstawę do opracowania nowego programu ochrony środowiska dzięki rzeczowej i merytorycznej ocenie stanu środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury komunalnej związanej z ochroną środowiska.

1.3. METODA OPRACOWYWANIA

Zakres niezbędnych informacji jakie powinien zawierać raport wynika z treści przyjętego Programu. W niniejszym raporcie przedstawiono postępy w realizacji zadań zapisanych w Programie. Wykorzystano metodę opracowania polegającą na przeanalizowaniu i przetworzeniu pozyskanych danych oraz ich przejrzystej i zrozumiałej prezentacji.

Podstawowe dane źródłowe do wykonania raportu stanowią:

- sprawozdania z realizacji budżetu Gminy Kłodawa oraz raporty o stanie Gminy Kłodawa za lata 2021-2022,
- informacje pozyskane z Urzędu Gminy,
- informacje zebrane od innych instytucji i podmiotów zaangażowanych w ochronę środowiska, w tym zarządców sieci wodno-kanalizacyjnej czy komunikacyjnej,
- dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze dotyczące monitoringu środowiska,
- informacje prezentowane przez Główny Urząd Statystyczny – będące źródłem danych w zakresie analizy wskaźnikowej,
- informacje z innych źródeł pozyskane we własnym zakresie.

W Gminie Kłodawa obserwuje się stopniowe zwiększanie udziału ludności w wieku poprodukcyjnym co jest trendem ogólnokrajowym.

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych **podmiotów gospodarczych** (stan na 31.12.2022 r.), na terenie opisywanego terenu działa 1 558 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 11 w sektorze publicznym. Dominują małe podmioty gospodarcze sektora prywatnego, zatrudniające nie więcej niż 9 osób, których na koniec okresu sprawozdawczego było 1 527.

Zmiany w strukturze demograficznej ludności obszaru prowadzą do konieczności podejmowania działań w zakresie **rozwój infrastruktury** społecznej i technicznej poprzez: przygotowywanie terenów pod zabudowę mieszkaniową, rozbudowę lub modernizację sieci komunikacyjnej, sieci handlowej, infrastruktury łączności, edukacji, związanej z rekreacją itp.

Podstawowym dokumentem obowiązującym w okresie sprawozdawczym, który ukierunkował politykę rozwoju przestrzennego Gminy Kłodawa jest „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kłodawa**” przyjęte Uchwałą Nr LIV/474/2023 Rady Gminy Kłodawa z dnia 27 września 2023 r.² Jest to efekt prac realizowanych w okresie sprawozdawczym.

Część obszaru objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.³

W okresie sprawozdawczym przyjęta została **Strategia Rozwoju Gminy Kłodawa na lata 2022-2028**. Została ona zatwierdzona Uchwałą Nr XLVI/406/2022 Rady Gminy Kłodawa z dnia 28 grudnia 2022 r.⁴ Strategia określa cele i kierunki rozwoju, wizję i misję Gminy Kłodawa do roku 2028 oraz uwzględnia oczekiwania społeczeństwa również w zakresie ochrony środowiska. W ramach strategii opracowano diagnozę stanu Gminy, opracowano kluczowe dla rozwoju jednostki wyzwania oraz zarysowuje cele rozwojowe w odniesieniu do różnego rodzaju obszarów, uwzględniając funkcje przez nie pełnione, występujące potencjały oraz bariery. Celem opracowania strategii było przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa polityki rozwoju Gminy Kłodawa. Zawarte w niej rozwiązania przyczyniają się do właściwego zrównoważonego rozwoju uwzględniającego potrzeby środowiska.

Gmina realizuje też wspólne strategie z gminami sąsiednimi. **Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030** została przyjęta Uchwałą Nr XL/351/2022 Rady Gminy Kłodawa z dnia 16 maja 2022 r.⁵ Partnerzy MOF GW dążąc do optymalnego wykorzystania wzajemnych potencjałów zdecydowali się opracować wspólną ponadlokalną strategię rozwoju. Jej zadaniem jest umożliwienie wspólnego planowania działań rozwojowych na obszarze powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin i powiatu.

² Studium zamieszczono na stronie

https://kłodawa.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2023_10/BIPF606DF31303326Z/LIV__474.pdf

³ Wykaz mpzp zamieszczono na stronie <https://kłodawa.e-mapa.net/wykazplanow/>

⁴ Strategia Rozwoju Gminy Kłodawa na lata 2022-2028 jest dostępna na stronie https://kłodawa.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2023_01/BIPF5F1D27137766DZ/uchwała_406.pdf

⁵ Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wielkopolskiego 2030 została zamieszczona na stronie https://kłodawa.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2022_06/BIPF5E1E662C81393Z/XL_351.pdf

2. OCENA STANU ŚRODOWISKA W LATACH 2021-2022

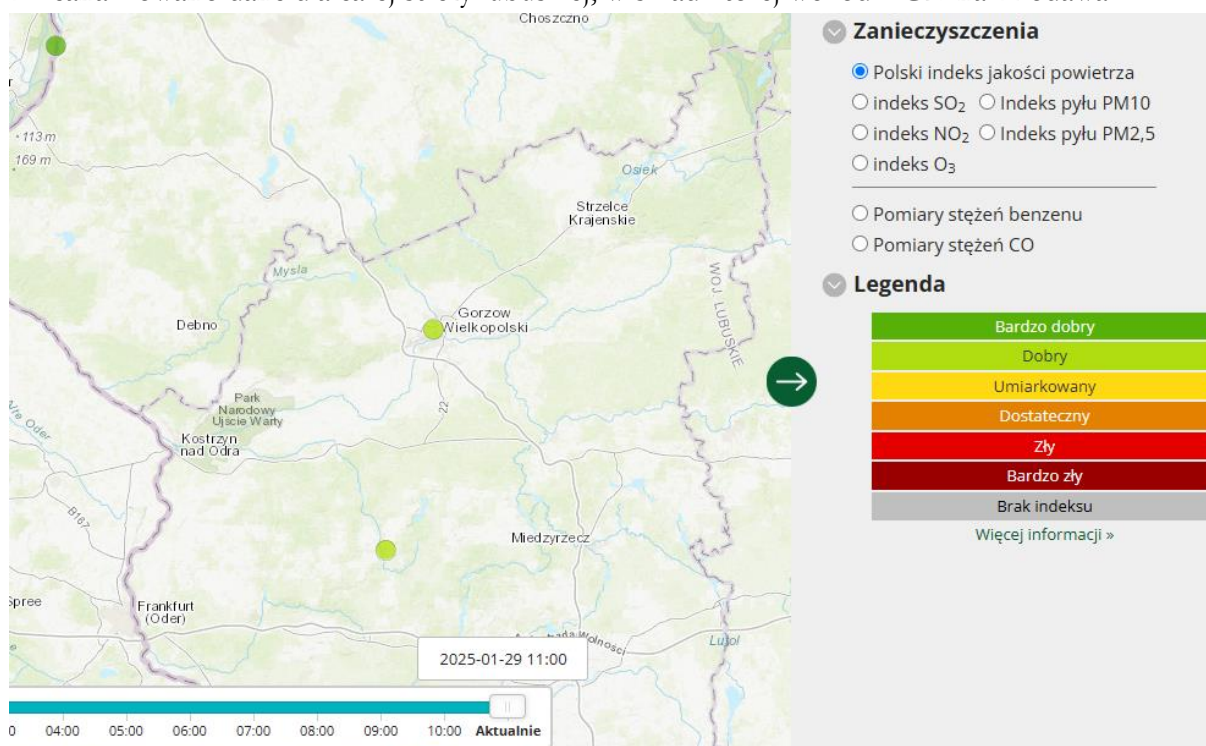
2.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Oceny jakości powietrza i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami, obejmujących obszar całego kraju. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012 poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje następujący podział kraju na strefy.

Według tego podziału w województwie lubuskim wydzielono 3 strefy: miasto Gorzów Wielkopolski, miasto Zielona Góra i strefę lubuską. Gmina Kłodawa należy do strefy lubuskiej.

W odniesieniu do pomiarów jakości powietrza, których wyniki opisano, należy wyjaśnić, że pomiary realizowane są w sieci krajowej (ustandaryzowanej) oraz dzięki czujnikom lokalnym.

Sieć krajowa oparta jest o pomiary prowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze. Dane pozyskiwane z mierników GIOŚ są widoczne w trybie online na portalach i w aplikacji GIOŚ „Jakość powietrza w Polsce”. Jednak bezpośrednio na terenie Gminy Kłodawa nie ma stacji pomiarowej jakości powietrza GIOŚ / WIOŚ (jest lokalny czujnik, o którym mowa w dalszej części tekstu). Przeanalizowano dane dla całej strefy lubuskiej, w skład której wchodzi Gmina Kłodawa.

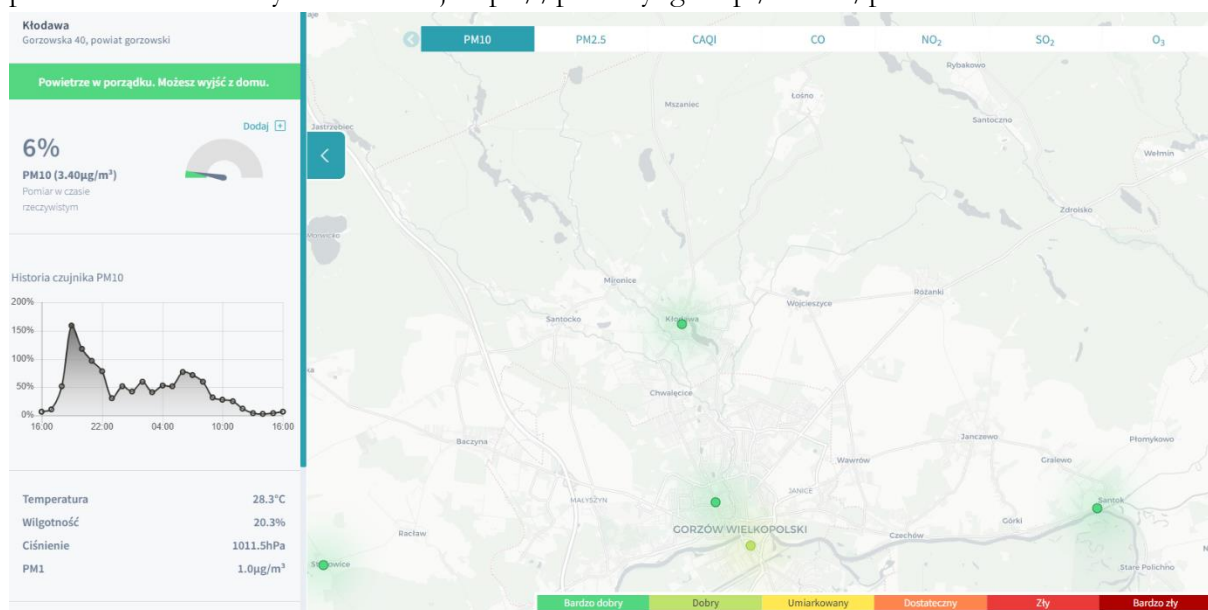

Ryc. 2. Strona internetowa oraz aplikacja Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - źródła informacji o jakości powietrza

Źródło: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current>

Gmina włączyła się w ogólnopolską kampanię mającą na celu informowanie społeczeństwa o zagrożeniach wynikających z zanieczyszczenia powietrza. Na terenie Gminy Kłodawa funkcjonuje **czujnik pomiaru jakości powietrza** zlokalizowany na budynku Urzędu Gminy, (Kłodawa, Gorzowska 4)0. Czujnik dokonuje pomiarów w zakresie pyłów zawieszonych PM 2,5

i PM 10, temperatury wilgotności oraz ciśnienia. Bieżące pomiary i wyniki można śledzić za pośrednictwem strony internetowej <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=389>.

Ryc. 3. Fragment strony internetowej informującej o aktualnej jakości powietrza na terenie Gminy Kłodawa

Źródło: <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=389>

Należy zauważyć, że lokalny czujnik pełni przede wszystkim funkcję edukacyjną. Na podstawie jego wyników nie można ogłaszać alertów, czy wprowadzać ograniczeń. Jednak monitoring jakości powietrza oraz informowanie społeczeństwa o poziomie jego zanieczyszczenia, w połączeniu z edukacją ekologiczną to podstawowe działania mające na celu zabezpieczenie przed skutkami smogu. Wiedząc, jaki jest aktualny i prognozowany na najbliższy czas stan jakości powietrza mieszkańcy mogą świadomie podejmować decyzje dotyczące różnego rodzaju aktywności na wolnym powietrzu, takich jak pójście na spacer czy bieganie.

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) **jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:**

- ✓ klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- ✓ **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny albo przekraczają poziomy docelowy.

W przypadku poziomu celu długoterminowego dla ozonu przyjęto oznaczenie klas:

- ✓ klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- ✓ **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} i kryterium – poziom dopuszczalny dla fazy II zostały określone następujące klasy:

- ✓ klasa A1 - oznacza brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

- ✓ **klasa C1** – oznacza przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

Wartości poszczególnych poziomów substancji w powietrzu zostały zróżnicowane ze względu na **ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin**.

W ocenach pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi obecnie uwzględnia się: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył PM₁₀ i PM_{2,5}, metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłe PM₁₀ oraz benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe PM₁₀.

Oceny dokonywane pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmują: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu NO_x i ozon (O₃).

W tabeli przedstawiono **klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie lubuskiej** w latach 2020-2022. Rok 2020 uwzględniono dla porównania zmian w okresie sprawozdawczym względem roku bazowego.

Tabela 1. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.
SO ₂ (dwutlenek siarki)	A	A	A
NO ₂ (dwutlenek azotu)	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A
C ₆ H ₆ (benzen)	A	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony)	A/A1	A/A1	A/A1
PM 10 (pył zawieszony)	A	A	A
B(a)P (benzo(a)piren)	C	C	C
As (arsen)	A	A	A
Cd (kadm)	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A
Pb (ołów)	A	A	A
O ₃ dc (ozon – poziom docelowy)	C	A	A
O ₃ dt (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2	D2

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Tabela 2. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa	Rok	Klasyfikacja według rodzajów zanieczyszczeń			
		O3 (dc)	O3 (dt)	NO2	SO2
Strefa lubuska	2020	A	D2	A	A
	2021	A	D2	A	A
	2022	A	D2	A	A

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, objaśnienia oznaczeń literowych takie same jak w poprzedniej tabeli

Dodatkowo należy wyjaśnić, że **zaliczenie całej strefy lubuskiej do klasy C / D2 nie oznacza, że przekroczenie wystąpiło bezpośrednio na terenie Gminy Kłodawa**. Przyczyna może być w obrębie strefy. Stąd należy wyjaśnić, że opisywany obszar znalazł się poza obszarem przekroczeń w zakresie B(a)P tj. (benzo(a)pirenu). Gmina znajduje się natomiast w obszarach przekroczeń w rocznej ocenie jakości powietrza biorąc pod uwagę:

- B(a)P ze względu na poziom docelowy – w latach 2020-2022,
- O₃ - ze względu na liczbę dni z przekroczeniem poziomu 8h w ciągu roku (poziom celu długoterminowego) w latach 2020-2022,
- O₃ - ze względu na wartość AOT40 w ciągu roku (poziom celu długoterminowego) w latach 2020-2022.

Głównym źródłem zanieczyszczeń w Gminie Kłodawa jest emisja powierzchniowa pochodząca z indywidualnych palenisk domowych. Problemem jest spalanie niskiej jakości surowców w przestarzałych i mało wydajnych piecach w gospodarstwach domowych. Zjawisko jest szczególnie widoczne w zwartej, słabo przewietrzanej zabudowie w okresie jesienno-zimowym i bezwietrzne dni. Podobny problem może występować również w małych firmach produkcyjno-usługowych, z których emisja nie wymaga uzyskania pozwolenia.

Szczególnie istotnym problemem jaki należy wyeliminować jest **spalanie odpadów w piecach indywidualnych**. Jest to **działanie niezgodne z prawem**. Substancje powstałe podczas spalania odpadów kumulują się w organizmie uszkadzając komórki oraz narządy wewnętrzne i mogą powodować choroby nowotworowe. W przypadku stwierdzenia termicznego przekształcania odpadów w instalacji do tego nie przeznaczonej podejmowane są sankcje karne wynikające z art. 191 ustawy o odpadach. Kara może wynieść nawet 5 000 zł. Postępowanie o ukaranie sprawcy następuje w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia. Zgłoszenia w przypadku podejrzenia spalania odpadów można przekazywać odpowiednim organom, którymi są Wójt Gminy Kłodawa lub Policja.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Gminie Kłodawa (przede wszystkim w zakresie dwutlenku azotu NO₂) ma również emisja ze źródeł komunikacyjnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg, w szczególności drogi ekspresowej S3, drogi krajowej nr 22 oraz drogi wojewódzkiej nr 151.

Warto podkreślić, że w okresie sprawozdawczym podjęta została Uchwała Nr XLI/356/2022 Rady Gminy Kłodawa z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia **„Aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa z perspektywą do 2025 r.”**.⁶

Dokument został opracowany w celu ustalenia potrzeb i problemów występujących na opisywanym terenie w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wyznaczenie kierunków działań, które mają przyczynić się do: redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, a także redukcji zużycia energii finalnej, poprzez podniesienie efektywności energetycznej. Celem realizowanych zadań jest również zapewnienie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, wynikających z działań zmniejszających emisję.

⁶ Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa z perspektywą do 2025 r. została zamieszczona na stronie https://kłodawa.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2022_07/BIPF5E38655CAC30AZ/XLI_356.pdf

W latach 2021-2022 funkcjonował w Urzędzie Gminy Kłodawa Gminny Punkt Konsultacyjny Programu Czyste Powietrze. Obsługiwany był przez dwóch pracowników w godzinach pracy Urzędu. W ramach działalności punktu mieszkańcom przekazywane były informacje o zasadach udziału w programie, możliwościach dofinansowania wymiany źródła ciepła, czy termomodernizacji budynków mieszkalnych, organizowane były spotkania dla mieszkańców, rozdawane były materiały promocyjno-informacyjne czy konsultacje indywidualne na miejscu lub w terenie. W latach 2021-2022 za pośrednictwem Gminnego Punktu Konsultacyjnego złożono 16 wniosków o dofinansowanie zadań w ramach Programu Czyste Powietrze.

Istotnym elementem działań służących poprawie jakości powietrza jest **Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB)**. Jej celem było stworzenie kompletnej bazy danych, na podstawie której można realizować ustawowe działania m.in. w zakresie termomodernizacji budynków i wymiany źródeł ogrzewania. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków określiła, że każdy właściciel lub zarządca budynku składa do CEEB deklarację dotyczącą źródeł ciepła i spalania paliw. Osoby, które nie mają możliwości złożenia deklaracji w formie elektronicznej, mogą ją złożyć w formie papierowej do Wójta Gminy Kłodawa. Właściciele lub zarządcy nowych budynków na zgłoszenie mają 2 tygodnie od momentu uruchomienia źródła ciepła. W przypadku pozostałych urządzeń grzewczych czas na złożenie deklaracji upłynął z końcem czerwca 2022 r. Brak złożenia deklaracji zagrożony jest karą grzywny. **Okres sprawozdawczy był czasem intensywnego uzupełniania CEEB.**

W raportowanym programie jako jeden z elementów poprawy jakości powietrza opisano rozwój sieci gazowej i ciepłowniczej.

Systemem dystrybucyjnym gazu na terenie Gminy Kłodawa zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Zakład Gazowniczy w Gorzowie Wielopolskim, która dysponuje siecią gazową niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia. Inwestycje przyłączeniowe realizowane są na bieżąco po uzyskaniu parametrów technicznych i finansowych i potrzeb zgłaszanych przez klientów.

Na koniec okresu sprawozdawczego (31.12.2022 r.) długość czynnej sieci gazowej ogółem wyniosła 112,0 km. Zewidencjonowano 1431 czynnych przyłączy gazowych do budynków, co oznacza wzrost o 100 przyłączy względem stanu na 31.12.2020 r. Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w całym 2022 r. wyniosło 21 184,9 MWh, w tym 10 272,0 MWh na ogrzewanie mieszkań. Były to wartości porównywalne do roku 2021 i wyższe od poziomu zużycia za rok bazowy 2020.

Rozwój sieci gazowej na terenie Gminy Kłodawa będzie miał miejsce, jednak niezbędnymi elementami do tego rozwoju jest spełnienie kryteriów technicznych przez odbiorców oraz zapewnienie ekonomicznej opłacalności inwestycji.

System zaopatrzenia w ciepło opiera się na indywidualnych źródłach, większej mocy w przypadku kotłowni zaopatrujących w ciepło budynki wielorodzinne i budynki użyteczności publicznej lub mniejszej mocy ogrzewające budownictwo indywidualne.

Stosowane jest przede wszystkim spalanie paliw stałych (węgiel i drewno) oraz paliw gazowych. Istniejące źródła ciepła polegające głównie na paliwach stałych systematycznie powinny być zastępowane odnawialnymi źródłami energii i nowymi kotłami. Źródła ciepła opalane węglem charakteryzują się wysoką emisją. Ponadto wykorzystywane w nich urządzenia grzewcze mają z reguły niewielką sprawność cieplną, a kominy wyprowadzające spaliny do powietrza są niskie,

co wydatnie utrudnia rozcieńczanie strugi zanieczyszczeń w powietrzu. Istnieje więc konieczność wymiany kotłów na spełniające normy środowiskowe, a także rozwoju OZE.

2.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Wg danych **Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Zielonej Górze**, w granicach administracyjnych Gminy Kłodawa przebiegają:

- droga ekspresowa S3 – są to dwa odcinki o łącznej długości 5,995 km,
- droga krajowa nr 22 – są to trzy odcinki o łącznej długości 10,869 km.

W latach 2021-2022 na terenie Gminy Kłodawa, w ciągu drogi krajowej nr 22 i drogi ekspresowej S3 nie były realizowane przez GDDKiA działania o charakterze inwestycyjnym i proekologicznym (np. obwodnice, modernizacja nawierzchni, nasadzenia drzew, działania w zakresie ochrony akustycznej, budowa ścieżek rowerowych). Podjęto się działań przygotowawczych o charakterze dokumentacyjnym związanych z rozbudową drogi krajowej nr 22 na terenie Gminy Kłodawa. Został złożony do Wójta Gminy Kłodawa dnia 28.04.2022 r. wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla zadania pn.: „Rozbudowa drogi krajowej nr 22 na odcinku Gorzów Wielkopolski – Strzelce Krajeńskie” w km 64+778 - 83+443,71. Wraz z wnioskiem przedłożono Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia. Następnie zgodnie z postanowieniem Wójta Gminy Kłodawa znak: RPI.6220.02.2022.BK z dnia 05.09.2022 r. przygotowany został raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko i przedłożony do organu. Obecnie w Gminie Kłodawa toczy się postępowanie administracyjne o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. odcinka rozbudowy drogi krajowej nr 22.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad jako zarządzający drogami realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. z dnia 7 grudnia 2023 r. Dz.U. z 2024 r. poz. 54) opracowała w 2022 r. w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu (SMH) dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Objęte analizą odcinki dróg na terenie Gminy Kłodawa (powiat gorzowski) dotyczyły drogi krajowej nr 22 i drogi ekspresowej S3a. Część graficzna Strategicznych map hałasu, opracowanych przez GDDKiA dostępna jest w serwisie Geoportal.gov.pl jako kompozycja poszczególnych map hałasu. Dostęp do serwisu możliwy jest poprzez link: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html (Zawartość mapy/warstwy/Dane innych instytucji/Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad). Z uwagi na obszerność opracowania nie prezentuje się go w niniejszym raporcie. Ponadto dane opisowe dotyczące narażenia na hałas są dostępne wyłącznie do poziomu całych powiatów, bez wyszczególnienia gmin.

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze administruje na terenie Gminy Kłodawa odcinkiem drogi wojewódzkiej nr 151 o długości około 11 km. Ocena stanu technicznego na podstawie rocznego przeglądu dróg 2024 r.:

- stan bardzo dobry lub dobry 75 % (dla porównania w 2020 r. było to 83 %),
- stan ostrzegawczy 4 % (dla porównania w 2020 r. było to 17 %),
- stan zły 21 % ogólnej długości.

Podjęmowane w latach 2021-2022 działania o charakterze proekologicznym (np. budowa obwodnic, modernizacja nawierzchni, nasadzenia drzew, działania w zakresie ochrony akustycznej, budowa ścieżek rowerowych itp.) z podaniem kosztów realizacji na terenie Gminy Kłodawa zostały wymienione w dalszej części niniejszego opracowania w tabeli z inwestycjami. Ponadto wykonano nasadzenia 10 sztuk drzew w ciągu drogi wojewódzkiej nr 151, działka nr 17/3 obręb 2 Kłodawa.

W okresie sprawozdawczym ZDW w Zielonej Górze nie przeprowadzał pomiarów hałasu na terenie Gminy Kłodawa.

Powiat Gorzowski (Wydział Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Gorzowie Wielkopolskim administruje drogami powiatowymi) poinformował, że długość dróg powiatowych na terenie Gminy Kłodawa wynosi 55,5 km. Aktualny stan dróg jest dostateczny / dobry. Przekazał też, że na drogach powiatowych nie prowadzono monitoringu hałasu.

Połączenia lokalne realizowane są na **drogach gminnych**. Stan tych dróg jest zróżnicowany. Po okresie zimowym występują ubytki, wymagające bieżących napraw utrzymaniowych, a niektóre odcinki wymagają przebudowy lub remontu w celu naprawy jezdni.

Zadania zrealizowane na szczeblu gminnym wykazano w dalszej części opracowania w tabeli z inwestycjami. Należy zauważyć, że rodzaj nawierzchni drogi ma znaczenie z punktu widzenia środowiska z minimum dwóch powodów:

- na drogach nieutwardzonych istotny jest problem pylenia z dróg podczas ruchu pojazdów, co nie jest istotne na drogach o nawierzchni asfaltowej czy betonowej,
- drogi o zniszczonej i „dziurawej” nawierzchni sprzyjają powstawaniu hałasu podczas przejazdów samochodów – słyszalna praca amortyzatorów, wibracje elementów pojazdów, co ma ograniczone znaczenie podczas przejazdu po nawierzchni równej, gładkiej.

Dlatego prezentuje się długość dróg według nawierzchni (stan na 2022 r.):

- drogi gminne o nawierzchni twardej 30,6 km,
- drogi gminne o nawierzchni twardej ulepszonej 23,8 km,
- drogi gminne o nawierzchni gruntowej 14,2 km.

W zakresie monitoringu hałasu komunikacyjnego przeanalizowano dane dostępne w opracowaniach: „Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa lubuskiego w roku 2021” oraz „Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa lubuskiego w roku 2022”, które opracował Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze.⁷ Stwierdzono, że okresie sprawozdawczym **Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Zielonej Górze nie prowadzili pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Kłodawa**.

Odniesiono się również do **natężenia ruchu pojazdów**, które jest głównym generatorem hałasu drogowego. Dlatego ma największy wpływ na jego poziom. Obserwowany w ostatnich latach przyrost liczby pojazdów oraz wzrost ich natężenia na sieci dróg spowodował przyrost terenów zagrożonych hałasem drogowym.

Generalnymi Pomiarami Ruchu objęte są drogi krajowe i wojewódzkie. Na terenie Gminy Kłodawa są to wyłącznie drogi wojewódzkie. GPR przeprowadzane są co 5 lat. Pomiary w ramach GPR 2020 wydłużono na rok 2021, ze względu na pandemię. Na wszystkich odcinkach przebiegających przez Gminę Kłodawa obserwuje się systematyczne zwiększanie średniego dobowego ruchu pojazdów silnikowych co może przekładać się na uciążliwości akustyczne.

⁷ Wyniki monitoringu hałasu są dostępne na stronie <https://www.gov.pl/web/gios/halas-lista-lubuskie>

Tabela 3. Porównanie średniego dobowego ruchu rocznego (SDR) dla dróg na terenie Gminy Kłodawa według Generalnych Pomiarów Ruchu 2010, 2015 i 2020/2021 celem wskazania zachodzących zmian

Numer drogi	Nazwa odcinka pomiarowego	Rok pomiaru (GPR)	Pojazdy silnikowe ogółem (szt.)	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych (liczba pojazdów)								
				Motocykle	Samochody osobowe Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Suma ciężarowe	Udział ruchu ciężarowego	Autobusy	Ciągniki rolnicze
			SDR				bez przycz.	z przycz.				
			SDR	SDR	SDR	SDR	SDR	SDR	suma	%	SDR	SDR
S3	Węzeł Myślibórz (DK 26) – Węzeł Gorzów Wielkopolski Północ (DW 130)	GPR 2010	10997	6	7194	960	448	2296	2744	25,0	90	3
		GPR 2015	13333	41	9808	911	240	2274	2514	18,9	60	0
		GPR 2020/2021	18250	43	13407	1572	267	2910	3177	17,4	51	0
DK 22	granica Gorzowa Wielkopolskiego - Zdroisko	GPR 2010	8579	34	6936	849	189	480	669	7,8	87	4
		GPR 2015	8303	37	6589	720	142	728	870	10,5	83	4
		GPR 2020/2021	10210	37	8065	1067	183	818	1001	9,8	27	13
DK 22	Zdroisko – Strzelce Krajeńskie (DW 156)	GPR 2010	6784	25	5292	751	169	466	635	9,4	74	7
		GPR 2015	7466	70	5664	782	154	717	871	11,7	73	6
		GPR 2020/2021	8481	33	6458	969	162	825	987	11,6	21	13
DW 151	Łubianka (granica województwa) – granica Gorzowa Wielkopolskiego	GPR 2010	2725	11	2362	161	60	104	164	6,0	22	5
		GPR 2015	3493	28	3060	178	66	133	199	5,7	21	7
		GPR 2020/2021	3504	40	2887	378	47	138	185	5,3	11	3

Źródło: wyniki GPR 2010, GPR 2015 i GPR 2020/2021

Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach krajowych [poj./24h]

Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach wojewódzkich [poj./24h]

Gmina Kłodawa

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad - rycina zamieszczona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028

Ważnym elementem ograniczania hałasu komunikacyjnego jest **rozwój transportu publicznego**. Gmina Kłodawa podejmowała w okresie sprawozdawczym inicjatywy promujące transport zbiorowy poprzez dofinansowanie do biletów do transportu autobusowego dla dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy Kłodawa dominują małe zakłady produkcyjno – usługowe, których wpływ na klimat akustyczny ograniczony jest do obszaru prowadzenia działalności. **Starosta Gorzowski dla terenu Gminy Kłodawa w okresie sprawozdawczym nie wydawał decyzji dotyczących hałasu.**

Wg danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, w latach 2021-2022 w Gminie Kłodawa przeprowadzono jedną kontrolę w zakresie emisji hałasu do środowiska. Nie stwierdzono naruszeń.

2.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami pól elektromagnetycznych, które mają wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje radiowe i telewizyjne.

Na terenie Gminy zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych w miejscowościach: Kłodawa, Różanki, Chwałęcice, Zdroisko, Łośno. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one zgodnie z obowiązującym prawem, a ich wartość emisji jest w granicach dopuszczalnych.

Operatorem sieci elektroenergetycznej na terenie Gminy Kłodawa jest Enea Operator Sp. z o.o. Stan infrastruktury elektroenergetycznej jest dobry. Enea Operator Sp. z o.o. zgodnie z zapisami właściwych przepisów prawa na bieżąco realizuje modernizacje, remonty i zabiegi eksploatacyjne w sieciach wysokiego, średniego i niskiego napięcia, których celem jest zapewnienie dobrego stanu technicznego infrastruktury sieciowej, a przez to poprawy jakości usług oraz spełnienie wymagań wynikających ze wzrostu zapotrzebowania na moc.

Na terenie Gminy Kłodawa w okresie sprawozdawczym Główny Inspektor Ochrony Środowiska **przeprowadził monitoring pól elektromagnetycznych**. Wynik wykonano w 2021 r. w Kłodawie przy ul. Wojcieszkiej 9. Wynik pomiaru wyniósł 0,9 V/m.

Wyniki z punktów monitoringowych dla Gorzowa Wielkopolskiego i powiatu gorzowskiego w latach 2021-2022 znajdowały się w granicach dopuszczalnych norm. Nie ma zatem podstaw do wskazania, że istnieje zagrożenie ze strony oddziaływania pól elektromagnetycznych. Co więcej, należy wyjaśnić, że dopuszczalny poziom 7 V/m obowiązywał do końca 2019 r. Normy zostały złagodzone. **Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne** wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Szczegółowe dane w tym zakresie zawiera Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448).

Ponadto w serwisie <https://si2pem.gov.pl/> dostępna jest mapa PEM, która przedstawia położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego (PEM) wykonywanych w ich otoczeniu. Wszystkie pomiary PEM realizowane są przez akredytowane laboratoria. Wartości zmierzone w okresie sprawozdawczym nie przekraczały dopuszczalnych norm.

Obszerną bazą dotyczącą urządzeń emitujących PEM jest Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Komunikacji Elektronicznej dostępny pod adresem bip.uke.gov.pl. Prezes UKE realizując ustawowe obowiązki określone w ustawie Prawo telekomunikacyjne, zamieszcza na stronie podmiotowej BIP UKE <http://bip.uke.gov.pl/> informację o dokonaniu rezerwacji częstotliwości, na rzecz podmiotu, dla którego dokonano tejże rezerwacji częstotliwości, zakres częstotliwości objętych rezerwacją oraz okres, na jaki została udzielona rezerwacja.

Wykaz rezerwacji i pozwoleń radiowych dla każdej ze służb radiokomunikacyjnych zamieszczony jest na stronie pod adresem <http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/wykaz->

<http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/rejestr-urzadzen> i stanowi wyczerpujące źródło informacji, do ujęcia kwestii zagrożeń polem elektromagnetycznym na terenie Gminy Kłodawa.

Ochrona człowieka przed potencjalnymi skutkami promieniowania polega przede wszystkim na separacji przestrzennej terenów mieszkalnictwa oraz terenów związanych z wielogodzinym lub stałym pobytem ludzi.

2.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

2.4.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Kłodawa położona jest w obszarze dorzecza Odry, a w dalszym podziale zlewniowym - w regionie wodnym Warty.

Jeśli chodzi o zarządzanie, opisywany teren znajduje się w zasięgu działania Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Poznaniu i Bydgoszczy, które to wchodzi w skład Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Cały kraj podzielony jest na **Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP⁸)**. Mogą to być JCWP: rzeczne, jeziorne, przejściowe lub przybrzeżne. Na terenie Gminy Kłodawa występuje siedem zlewni JCWP, w tym dwie jeziorne i pięć rzecznych. JCWP jeziorne w całości lub prawie w całości znajdują się w granicach administracyjnych Gminy Kłodawa.

Nieco inaczej wygląda sytuacja jeśli chodzi o JCWP rzeczne, gdzie zasięg zlewni JCWP nie zawsze jest jednoznaczny z tym, że dany ciek występuje w granicach Gminy. Może płynąć w jej sąsiedztwie, ale obejmować obszar w granicach administracyjnych Gminy Kłodawa.

W okresie sprawozdawczym obowiązywały **dwa podziały JCWP**:

1. Pierwszy podział wynikał z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967). Rozporządzenie obowiązywało do dnia 23 lutego 2023 r. Wedle tego podziału dostępne są oceny jakości wód z wielolecia 2016-2021, które zaprezentowano w dalszej części opracowania. Jest to bogaty zbiór danych, który należy traktować jako podstawowy przy ocenie jakości wód powierzchniowych. Według opisywanego podziału w granicach administracyjnych Gminy Kłodawa występowało 7 JCWP, w tym 5 JCWP rzecznych i 2 JCWP jeziorne.
2. Natomiast 24 lutego 2023 r. zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335). Jest ono wiążące dla planów działań, ale według tego podziału prezentowane są też wyniki monitoringu wód powierzchniowych od roku 2022. Według tego podziału w granicach administracyjnych występuje 7 JCWP, w tym 5 JCWP rzecznych i 2 JCWP jeziorne.

W pewnym uproszczeniu można stwierdzić, że JCWP oznaczone w tabeli i na rycinach numerami od 1 do 7 zachowały swój zasięg w obu podziałach. Szczegółowy wykaz nazw i kodów JCWP wraz z ich usytuowaniem przedstawiono w tabeli i na rycinach.

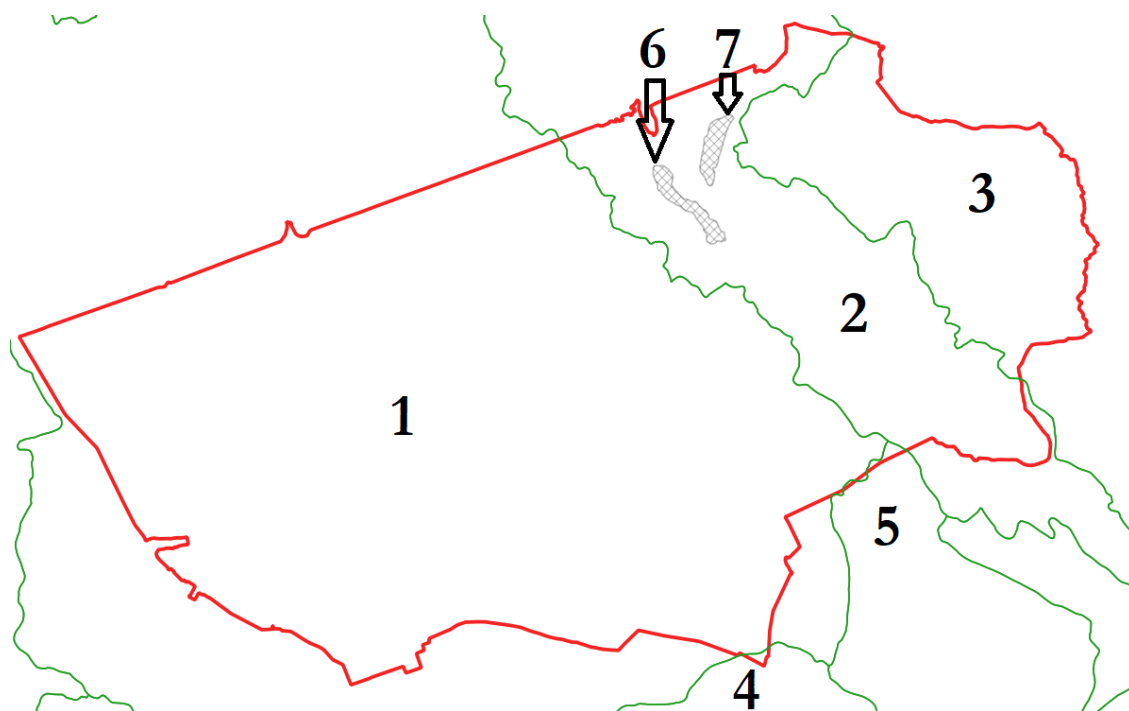
⁸ JCWP - oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych

Tabela 4. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Kłodawa ze wskazaniem stanu wód i informacją czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Stan wód	Informacja czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych wraz z podaniem celów środowiskowych		
			Zagrożenie	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
Jednolite Części Wód Powierzchniowych według Rozporządzenia obowiązującego do 23.02.2023 r. tj. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967)					
1.	Kłodawka RW60001718929	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
2.	Santoczna RW6000181889869	zły	niezagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
3.	Pelcz RW6000181889849	zły	niezagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
4.	Warta od Noteci do ujścia RW6000211899	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego - Warta w obrębie JCWP	dobry stan chemiczny
5.	Otok (Kanał Otok) RW60000188989	dobry	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
6.	Lubie LW10892	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
7.	Chłop LW10896	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
Jednolite Części Wód Powierzchniowych według Rozporządzenia obowiązującego od 24.02.2023 r. tj. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)					
1.	Kłodawka RW60001018929	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
2.	Santoczna RW6000091889869	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny

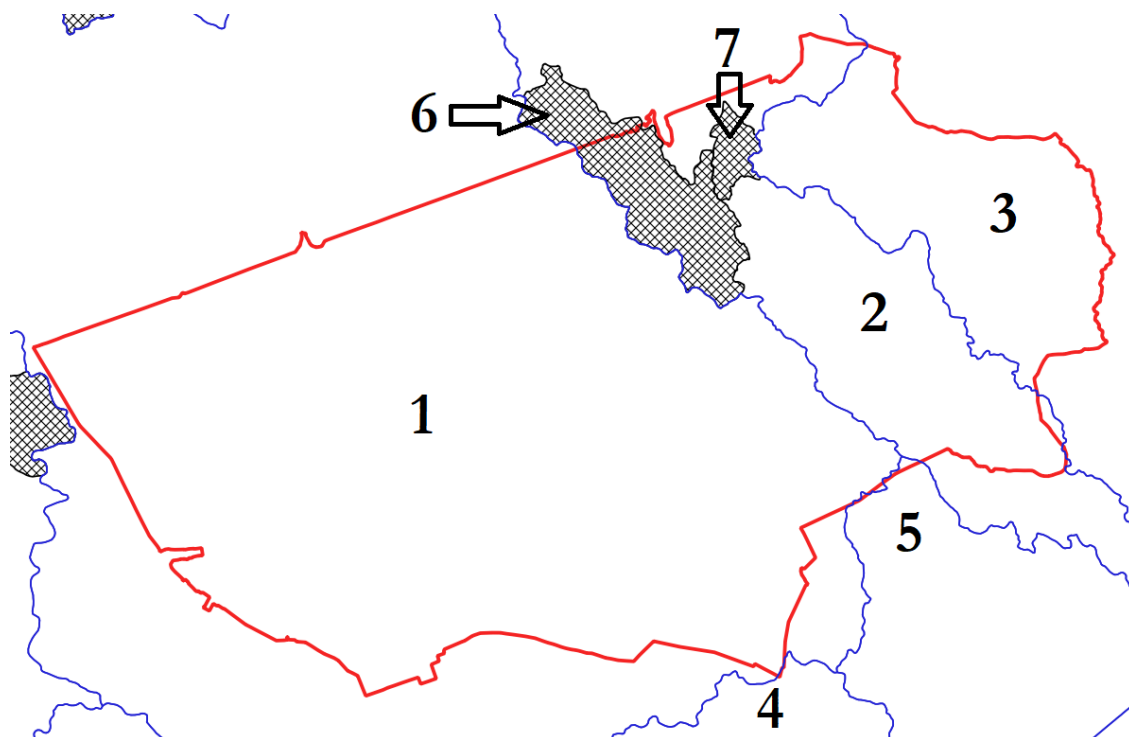
Lp.	Nazwa i kod JCWP	Stan wód	Informacja czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych wraz z podaniem celów środowiskowych		
			Zagrożenie	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
3.	Pelcz RW6000091889849	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny
4.	Warta od Noteci do ujścia RW6000121899	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Warta w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Warta w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego)	dobry stan chemiczny
5.	Otok RW600015188989	zły	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
6.	Lubie LW10892	zły	niezagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [PMPL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
7.	Chłop LW10896	zły	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [PMPL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w) benzo(k)fluoranten (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Zródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967) oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

Ryc. 5. Zasięg Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Kłodawa według podziału obowiązującego do 23 lutego 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967)

Ryc. 6. Zasięg Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Kłodawa według podziału obowiązującego od 24 lutego 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych publikowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz w oparciu o Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

Zanieczyszczenia wód nie znają granic administracyjnych stąd należy podkreślić, że Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. **Prawo wodne**, na wszystkich producentów rolnych w kraju, tj. prowadzących produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której przechowywane są odchody zwierzęce lub stosowane nawozy - nakłada obowiązek prowadzenia tej działalności w sposób **zapobiegający zanieczyszczaniu wód azotanami** pochodzącymi ze źródeł rolniczych. W celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu wdrażany jest na obszarze całego państwa program działań zgodnie z zapisami art. 104 ustawy Prawo wodne. W okresie sprawozdawczym obowiązywał „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. (Dz.U. 2020, poz. 243).

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prezentuje się poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego), ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu JCWP.

Poniżej przedstawiono **wyniki monitoringu wód powierzchniowych Gminy Kłodawa** badanych w ostatnich latach. Należy jednak zauważyć, że przedstawiono dane dotyczące zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych i jeziornych obejmujące przynajmniej częściowo obszar Gminy Kłodawa. Jest to ważne biorąc pod uwagę przemieszczanie się zanieczyszczeń w ramach JCWP. Natomiast sam punkt monitoringowy może znajdować się poza jej granicą administracyjną.

Raport dotyczy lat 2021-2022. Jednak z uwagi na ograniczoną liczbę badań JCWP obejmujących Gminę Kłodawa za okres sprawozdawczy oraz ze względu na fakt, że najbardziej aktualne zestawienie prezentowane przez GIOŚ obejmuje szerszy zakres lat, podano pełne dane wielolecia – podobnie prezentuje je GIOŚ. Obecnie jest to wielolecie 2016-2021. Umożliwia to szersze porównanie. Dane uzupełniono o dostępne wyniki za rok 2022.

Klasa elementów biologicznych				Stan/potencjał ekologiczny				Klasa elementów fizykochemicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)	
I	b. dobry	maksym.	I	I	b. dobry	maksym.	II	I	b. dobry	maksym.	I
II	dobry	II	II	II	dobry	II	II	II	dobry	II	II
III	umiarkowany	III	III	III	umiarkowany	III	III	PSD	poniżej dobrego	PSD	PSD
IV	słaby	IV	IV	IV	słaby	IV	IV	Rodzaj JCW			
V	zły	V	V	V	zły	V	V	naturalna	sztuczna lub silnie zmodyfikowana		

Stan chemiczny			Klasa elem. hydromorfologicznych			
DOBRY	stan dobry		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)	
PSD śr	poniżej stanu dobrego	przekroczył stęż. średniorocz.	I	b. dobry	maksym.	I
PSD max		przekroczył stęż. maksym.			dobry	II
PSD		przekroczył stęż. śred. i maks.				

Tabela 5. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem Gminę Kłodawa na podstawie wyników za lata 2016-2021 uzupełnione o monitoring za rok 2022

Lp.	Nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów						Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
			biologicznych		hydromorfologicznych		fizykochemicznych				
			rok / lata oceny	klasa	rok / lata oceny	klasa	rok / lata oceny	klasa			
Wyniki monitoringu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych za okres wieloletni 2016-2021											
1.	Kłodawka RW60001718929	Kłodawka - m. Gorzów Wlkp.	2016-2019	4	2019	2	2016-2019	>2	4 - słaby potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zły
2.	Santoczna RW6000181889869	Santoczna - m. Górki Noteckie	2017-2020	2	2017	1	2017-2020	>2	3 - umiarkowany stan ekologiczny	poniżej dobrego	zły
3.	Pelcz RW6000181889849	Pelcz - m. Górki Noteckie	2018-2021	3	2018	1	2018-2021	>2	3 - umiarkowany stan ekologiczny	poniżej dobrego	zły
4.	Warta od Noteci do ujścia RW6000211899	Warta - m. Kostrzyn	2017-2020	4	2017	2	2017-2020	>2	4 - słaby potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zły
5.	Otok (Kanał Otok) RW60000188989	Otok (Kanał Otok) - m. Santok	2016-2019	3	2019	3	2016-2019	1	3 - umiarkowany potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zły
6.	Lubie LW10892	jez. Lubie (Lipy Duże) - stan. 01	2020	3	2020	1	2020	>2	3 - umiarkowany stan ekologiczny	dobry	zły
7.	Chłop LW10896	jez. Chłop (k. Rybakowa) - stan. 02	2020	4	2020	1	2020	>2	4 - słaby stan ekologiczny	dobry	zły
Wyniki monitoringu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych za rok 2022											
1.	Kłodawka RW60001018929	Kłodawka - m. Gorzów Wlkp.	2022	3	2022	1	2022	2	brak oceny	brak oceny	brak oceny
2.	Santoczna RW6000091889869	nie badano	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny
3.	Pelcz RW6000091889849	nie badano	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny

Lp.	Nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów						Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
			biologicznych		hydromorfologicznych		fizykochemicznych				
			rok / lata oceny	klasa	rok / lata oceny	klasa	rok / lata oceny	klasa			
4.	Warta od Noteci do ujścia RW6000121899	Warta - m. Kostrzyn nad Odrą	2022	4	2022	brak oceny	2022	2	brak oceny	brak oceny	brak oceny
5.	Otok RW600015188989	Otok (Kanał Otok) - m. Santok	2022	3	2022	5	2022	2	brak oceny	brak oceny	brak oceny
6.	Lubie LW10892	nie badano	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny
7.	Chłop LW10896	nie badano	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny	brak oceny

Źródło: dane GIOŚ. Zakres danych:

Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela

Ocena stanu jednolitych części wód jezior w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela

Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2022

Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części wód jezior w roku 2022 – tabela

dostępnych na <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

2.4.2. WODY PODZIEMNE

Gmina Kłodawa w podstawowym podziale wód podziemnych położona jest w zasięgu:

- **Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 33**, która obejmuje zachodnią część obszaru Gminy Kłodawa i pokrywa się z zasięgiem obszaru administrowanego przez RZGW w Poznaniu;
- **Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 34**, która obejmuje wschodnią część obszaru Gminy Kłodawa i pokrywa się z zasięgiem obszaru administrowanego przez RZGW w Bydgoszczy.

Dane dotyczące jakości wód podziemnych na terenie Gminy Kłodawa pozyskano na podstawie analizy mapy stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) według podziału na 174 obszary prezentowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w portalu www.mjwp.gios.gov.pl.

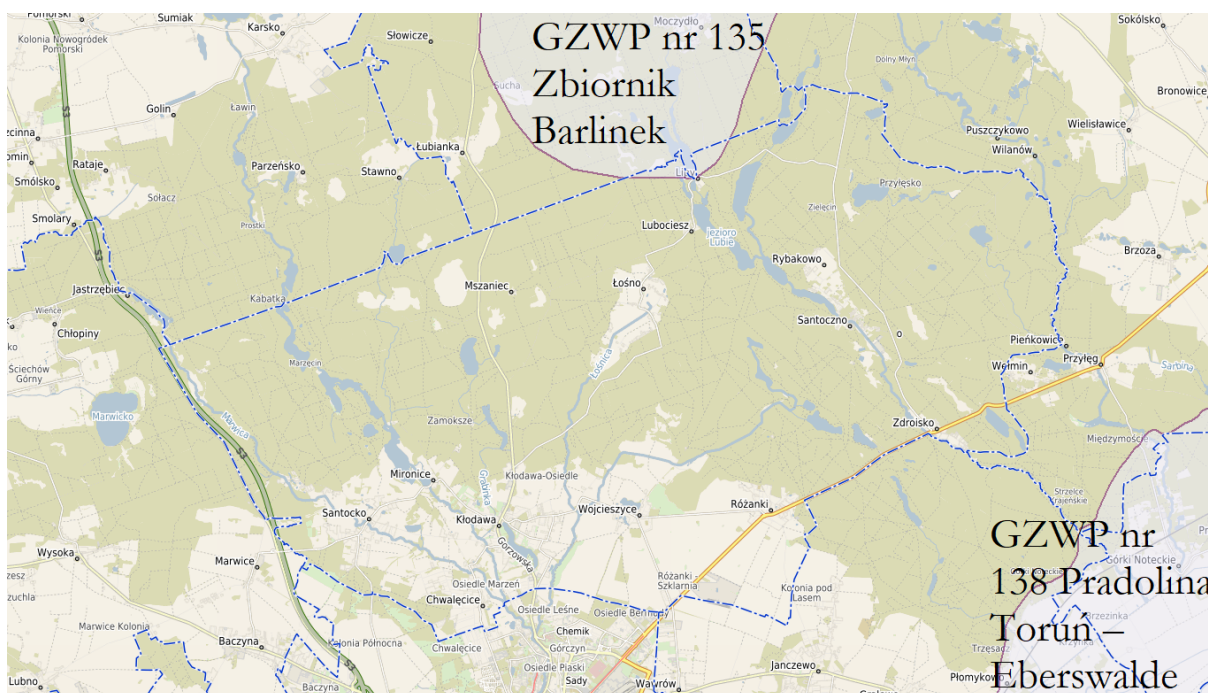
Monitoring diagnostyczny za 2022 r. wykazał, że **stan chemiczny i ilościowy obu wymienionych JCWPd jest dobry**. Należy jednak podkreślić, że dane te dotyczą całych jednolitych części wód podziemnych i tak są prezentowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Dobry stan chemiczny i ilościowy w 2022 r. jest powtórzeniem dobrych wyników z lat 2019 i 2016. Takiej oceny dokonuje się w cyklu trzyletnim.

Ryc. 7. Zasięg JCWPd nr 33 i 34 względem położenia Gminy Kłodawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klodawa.e-mapa.net

Dbalność o dobry stan wód jest szczególna z uwagi na fakt, że część obszaru Gminy Kłodawa położona jest w zasięgu **Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 135 Zbiornik Barlinek**.

**Ryc. 8. Zasięg Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 135 Zbiornik Barlinek
względem położenia Gminy Kłodawa**

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

Klasyfikację stanu wód podziemnych monitoruje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy oraz Główny Inspektor Ochrony Środowiska. **Wody podziemne w okresie sprawozdawczym były badane dwukrotnie (jednokrotnie w każdym roku) w jednym punkcie monitoringowym zlokalizowanym w miejscowości Kłodawa.** Ujmowano je do badań w punkcie monitoringowym 1476 (numer punktu pomiarowego według MONBADA) położonym, gdzie za każdym razem stwierdzono wody III klasy jakości (w skali pięciostopniowej) tj. wody zadowalającej jakości.

2.4.3. ZAGROŻENIE SUSZĄ I ZAGROŻENIE POWODZIĄ

Suszą nazywamy długotrwały okres bez opadów atmosferycznych lub nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości i wysoką temperaturą.

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydzieliła się etapy jej rozwoju – suszę atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

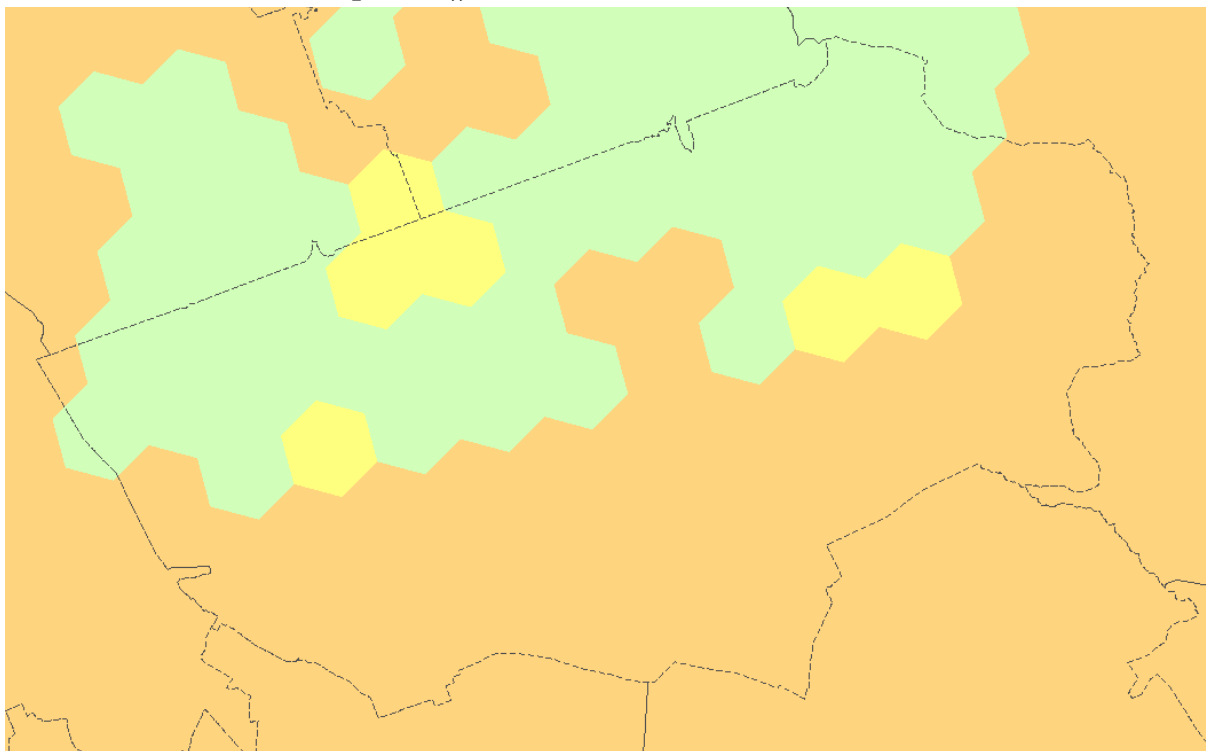
Gmina Kłodawa w ocenie przedstawionej w „Planie przeciwdziałania skutkom suszy”⁹ należy do terenów narażonych na suszę i uzyskała następujące wyniki:

- należy do obszarów o ekstremalnym zagrożeniu suszą atmosferyczną (IV stopień z czterech możliwych),

⁹ - opublikowany na stronie:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001615/O/D20211615.pdf>

- została zaliczona do obszarów o zróżnicowanym zagrożeniu suszą rolniczą (występują stopnie IV, III i I z czterech możliwych),
- znajduje się w II klasie zagrożenia suszą hydrologiczną, co oznacza umiarkowane narażenie na ten rodzaj suszy (II stopień w skali czterostopniowej),
- znajduje się w I klasie zagrożenia suszą hydrogeologiczną (słabe zagrożenie),
- **łącznie zagrożenie suszą dla Gminy Kłodawa jest zróżnicowane (przeważają klasy I i III w skali 4-stopniowej).**

Ryc. 9. Łączne zagrożenie suszą na tle granic Gminy Kłodawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>

Klasa I kolor zielony, klasa II kolor żółty, klasa III kolor pomarańczowy, klasa IV kolor czerwony

W czasie obowiązywania raportowanego programu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie prowadziło prace dokumentacyjne, które finalnie skutkowały opracowaniem:

1. **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry** przyjętego Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335).
2. **Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry**, zawierającego w treści **Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty**, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2714).

Ponadto w okresie sprawozdawczym dla terenu Gminy Kłodawa obowiązujące pozostawały:

1. **Plan przeciwdziałania skutkom suszy** przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1615).
2. **Mapy zagrożenia powodziowego** podane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Klimatu i Środowiska w dniu 22 października 2020 r.

oraz 7 września 2022 r. Mapy zagrożenia powodziowego dostępne są na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.¹⁰

Biorąc pod uwagę analizę danych Państwowej Służby Hydrologiczno - Meteorologicznej stwierdza się, że na terenie Gminy Kłodawa nie występują **obszary zagrożenia powodziowego** oraz **obszary zagrożone podtopieniami**.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w latach 2021-2022 nie prowadziło zadań inwestycyjnych na terenie Gminy Kłodawa, ale realizowano bieżące działania utrzymaniowe. Prowadzono prace terenowe, które wyszczególniono w tabeli w dalszej części niniejszego raportu w tabeli z inwestycjami.

2.5. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2022 r. odsetek mieszkańców korzystających z **sieci wodociągowej** wynosił 99,1 %. W okresie sprawozdawczym wzrósł o 0,1 %.

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej na koniec 2022 r. wyniosła 129,9 km, wobec 124,9 km wg stanu na koniec 2020 r. Na koniec okresu sprawozdawczego do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziły przyłącza wodociągowe w liczbie 2 923 sztuk wobec 2 826 sztuk na koniec 2021 r. i 2 744 sztuk na koniec 2020 r. Obserwowany jest zatem systematyczny wzrost liczby przyłączy wodociągowych.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2022 r. wyniosło 39,2 m³ i było wyższe o 2,5 m³ niż w 2021 r. Ogółem gospodarstwom domowym w 2022 r. dostarczono 358,8 tys. m³ wody, co jest wartością wyższą o 30,2 tys. m³ w porównaniu do 2021 r.

Porównanie pozostałych wybranych wskaźników za rok 2021 i 2022 zamieszczono w zbiorczej tabeli w dalszej części niniejszego raportu.

Funkcjonujące ujęcia wód są na bieżąco modernizowane dzięki czemu woda dostarczana siecią wodociągową jest dobrej jakości. W przypadku krótkotrwałych przekroczeń podejmowane są skuteczne działania naprawcze.

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2022 r. odsetek mieszkańców korzystających z **sieci kanalizacyjnej** wynosił 71,8 %. Na koniec 2022 r. do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziło 2 187 przyłączy kanalizacyjnych wobec 2 094 sztuk na koniec 2021 r. i 1986 sztuk na koniec 2020 r. Wynika z tego, że liczba przyłączy kanalizacyjnych stopniowo rośnie. Siecią kanalizacyjną odprowadzono 246,1 tys. m³ ścieków bytowych w 2021 r. oraz 255,8 tys. m³ w 2022 r.

Porównanie innych wybranych wskaźników za rok 2021 i 2022 zamieszczono w zbiorczej tabeli w dalszej części niniejszego raportu.

Na terenie Gminy Kłodawa nie ma komunalnej oczyszczalni ścieków. W tym zakresie podjęto współpracę m.in. z Miastem Gorzów Wielkopolski, a porozumienie dotyczyło utworzenia wspólnej aglomeracji kanalizacyjnej. W okresie sprawozdawczym obowiązywała Uchwała nr XXX/538/2020 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie

¹⁰ Hydroportal dostępny jest pod adresem <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

wyznaczenia obszaru i granic **aglomeracji Gorzów Wielkopolski**.¹¹ Wyznaczono aglomerację o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 178 092 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną na terenie miejscowości Gorzów Wielkopolski. Aglomerację utworzyły m.in. położone w obszarze Gminy Kłodawa miejscowości: Kłodawa, Różanki, Chwałęcice, Wojcieszyce, Santocko, Mironice. Należy jednocześnie zauważyć, że w 2023 r. aglomeracja kanalizacyjna została zmieniona Uchwałą nr LXVI/1137/2023 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 30 sierpnia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Gorzów Wielkopolski.

Z uwagi na stan techniczny oraz wiek posiadanej sieci podejmowane są nieustanne działania zmierzające do poprawy stanu technicznego, odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej poprzez ich modernizację, wymianę bądź budowę nowych odcinków sieci, przy jednoczesnym spełnianiu celów poprawy warunków hydraulicznych sieci i sukcesywnego porządkowania systemu dystrybucji wody i oczyszczania ścieków. Wykaz inwestycji przedstawiono w dalszej części niniejszego raportu w zbiorczej tabeli.

Prowadzony jest **rejestr zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków**. Według danych GUS, na koniec 2022 r. zewidencjonowano 496 zbiorników bezodpływowych oraz 226 przydomowych oczyszczalni ścieków.

2.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

Wg danych **Państwowego Instytutu Geologicznego** w granicach Gminy Kłodawa zlokalizowane są złoża piasków i żwirów:

- Kłodawa
 - Różanki
 - Wojcieszyce 1
- a także jedno złożo kredy (złożo Santoczno).

W przeszłości funkcjonowały inne złoża, ale zostały już skreślone z bilansu zasobów.

Państwowy Instytut Geologiczny corocznie publikuje bilanse zasobów złóż kopalin. Przeanalizowano 3 ostatnie raporty, tj. za lata 2020-2022. Stwierdzono, że w badanym okresie eksploatacji podlegało tylko złożo Różanki. Podano zasoby geologiczne - bilansowe oraz stan zagospodarowania wg danych na 2022 r.

Tabela 6. Wykaz kopalin w latach 2020-2022 na terenie Gminy Kłodawa

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania na koniec 2022 r.	Zasoby wg stanu na 2022 r.		Wydobycie		
			geologiczne - bilansowe	przemysłowe	2020	2021	2022
Piaski i żwiry (tys. t)							
1.	Kłodawa	R – złożo rozpoznane szczegółowo	277	-	-	-	-
2.	Różanki	E – złożo eksploatowane	3204	1466	150	129	174
3.	Wojcieszyce 1	R – złożo rozpoznane szczegółowo	282	-	-	-	-

¹¹ Uchwała w sprawie aglomeracji kanalizacyjnej przyjęta uchwałą w 2020 r. została zamieszczona na stronie <https://dzienniki.luw.pl/legalact/2020/2892/> natomiast z zmiana tej uchwały z 2023 r. została zamieszczona na stronie <https://dzienniki.luw.pl/legalact/2023/2243/>

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania na koniec 2022 r.	Zasoby wg stanu na 2022 r.		Wydobycie		
			geologiczne - bilansowe	przemysłowe	2020	2021	2022
Kreda jeziorna i kreda pisząca (tys. t)							
4.	Santoczno	P – złoża rozpoznane wstępnie	619	-	-	-	-

Źródło: <https://geoportal.pgi.gov.pl> oraz Bilanse zasobów złóż kopalin w Polsce

Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

Bilans za 2021 r. https://geoportal.pgi.gov.pl/css/surowce/images/2020/bilans_2020.pdf

Bilans za 2021 r. http://geoportal.pgi.gov.pl/css/surowce/images/2021/bilans_2021.pdf

Bilans za 2022 r. http://geoportal.pgi.gov.pl/css/surowce/images/2022/bilans_2022.pdf

Wyeksploatowane złoża poddawane są rekultywacji. Starosta ustala kierunki i warunki przeprowadzenia rekultywacji i zagospodarowania terenu, jak również uznaje rekultywację za zakończoną. Jednak w latach 2021-2022 Starosta Gorzowski dla terenu Gminy Kłodawa nie wydawał decyzji określającej warunki rekultywacji terenów poeksploatacyjnych lub decyzji dotyczącej terenów zrehabilitowanych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim poinformował, że działki z terenu Gminy Kłodawa nie zostały wpisane do rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku.

Na terenie Gminy Kłodawa występują obszary zagrożone ruchami masowymi oraz osuwiskami. Wskazane są one na mapie geosrodowiskowej Polski nr 387 (Plansza A). Dane dotyczące ruchów masowych jak i osuwisk znajdują się na platformie SOPO <https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3>.

Oprócz procesów naturalnych mających wpływ na powierzchnię ziemi, na opisywanym terenie obserwuje się także wpływ działalności człowieka. Przekształcenia powierzchni ziemi mają miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi. Zmiany i przekształcenia nastąpiły podczas budowy dróg, a także budowy sieci infrastrukturalnych i systemów melioracyjnych. Nie nastąpiły szczególne zmiany w tym zakresie w latach 2021-2022.

2.7. GLEBY

Na terenie Gminy Kłodawa układ drogowy obsługuje krajowe i wojewódzkie połączenia dlatego występuje zagrożenie dla gleb związane z ruchem komunikacyjnym (np. wycieki z samochodów). Gleby narażone są też na degradację w związku z rozwojem sieci osadniczej (np. tereny parkingów).

Gleby na terenie Gminy Kłodawa **nie były monitorowane w ramach państwowego monitoringu środowiska**. Na terenach użytkowanych rolniczo konieczna jest prawidłowa gospodarka rolna szczególnie w zakresie stosowania nawozów naturalnych i sztucznych oraz środków ochrony roślin. Niewłaściwe terminy stosowania zabiegów lub źle dobrane ilości nawozów mogą powodować przedostawanie się zanieczyszczeń do gleb i następnie do wód powierzchniowych.

Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gorzowie Wielkopolskim corocznie prowadzi badania zasobności gleb w składniki pokarmowe oraz potrzeb wapnowania. Wyniki przekazywane są rolnikom w celu dostosowania nawożenia do potrzeb.

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku (LODR) poinformował, że w latach 2021-2022 były realizowane szkolenia związane z edukacją rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych, wapnowania, przechowywania i stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin, które mogły przyczynić się do realizacji programu ochrony środowiska.

W 2021 r. LODR na terenie Gminy Kłodawa zrealizował jedno szkolenie uzupełniające z zakresu stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnych.

Ponadto udzielał rolnikom informacji i porad w następującym zakresie:

- 11 informacji dotyczących zasad prawidłowego nawożenia, w tym na trwałych użytkach zielonych, terminów nawożenia i planów nawozowych,
- 6 informacji dotyczących zasad stosowania środków ochrony roślin, oprysków,
- 3 informacje w zakresie integrowanej ochrony roślin,
- 1 informacja dotycząca gospodarki ściekowej i segregacji odpadów, BDO w gospodarstwie,
- 6 informacji w zakresie ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa oraz stosowania odnawialnych źródeł energii,
- 8 informacji dotyczących programów rolno – środowiskowo – klimatycznych,
- 8 porad indywidualnych dotyczących zasad stosowania środków ochrony roślin,
- 1 porada indywidualna w zakresie wapnowania gleb,
- 6 porad indywidualnych dotyczących ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa oraz stosowania odnawialnych źródeł energii,
- 1 porada indywidualna w zakresie integrowanej ochrony roślin,
- 6 porad indywidualnych dotyczących ochrony wód, dyrektywy azotanowej, ramowej dyrektywy wodnej,
- 4 porady indywidualne dotyczące programów rolno – środowiskowo – klimatycznych.

W 2021 r. na terenie Gminy Kłodawa nie były organizowane pokazy oraz doradztwa grupowe, jednakże rolnicy mogli brać udział w wyżej wymienionych formach organizowanych na terenie innych gmin oraz w centrali Ośrodka.

W 2022 r. LODR udzielał rolnikom z terenu Gminy Kłodawa informacji i porad w następującym zakresie:

- 26 informacji dotyczących zasad prawidłowego nawożenia, terminów nawożenia i planów nawozowych,
- 4 informacje dotyczące zasad stosowania środków ochrony roślin,
- 2 informacje w zakresie wapnowania gleb,
- 2 porady indywidualne w zakresie wapnowania gleb,
- 5 porad indywidualnych dotyczących zasad prawidłowego nawożenia, planów nawozowych,
- 3 porady indywidualne w zakresie środków ochrony roślin,
- 1 porada indywidualna dotycząca stosowania odnawialnych źródeł energii,

- 2 porady indywidualne w zakresie ochrony wód na poziomie gospodarstwa, dyrektywy azotanowej,
- 7 porad indywidualnych dotyczących programów rolno – środowiskowo – klimatycznych.

W 2022 r. na terenie Gminy Kłodawa nie były organizowane pokazy oraz doradztwa grupowe, jednakże rolnicy mogli brać udział w wyżej wymienionych formach organizowanych na terenie innych gmin oraz w centrali Ośrodka.

LODR realizował zadania w ramach działalności statutowej, na którą otrzymał dotację z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zanieczyszczenie gleb potencjalnie może być spowodowane składowaniem substancji niebezpiecznych. W Polsce w latach 60. i 70. ubiegłego wieku nieprzydatne środki ochrony roślin umieszczano w składowiskach. Były to obiekty o różnej konstrukcji zwane **mogilnikami**. Rozwiązanie to stworzyło poważne problemy środowiskowe. Jednak zgodnie z danymi prezentowanymi w portalu SIDoM (System Integracji Danych o Mogilnikach) na terenie Gminy Kłodawa nigdy nie funkcjonował mogilnik.

2.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Kłodawa realizuje zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi m.in. poprzez uczestnictwo w **Związku Celowym Gmin MG-6 w Gorzowie Wlkp.** Uczestnikami Związku Celowego Gmin MG-6 jest 5 gmin wiejskich powiatu gorzowskiego: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok, oraz gmina miejska Gorzów Wlkp.

Mieszkańcy zobowiązani są do składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Związek w zamian za uiszczaną opłatę realizuje ustawowy obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Podejmuje również **działania kontrolne w celu potwierdzenia liczby osób faktycznie zamieszkujących nieruchomości poprzez weryfikację danych zawartych w złożonych deklaracjach** o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Związek od 1 marca 2021 r. **wyłączył nieruchomości niezamieszkałe ze związkowego systemu odbioru odpadów komunalnych**. Zarządzany przez Związek Celowy Gmin MG-6 system gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje więc wszystkie nieruchomości zamieszkałe oraz nieruchomości niezamieszkałe w zabudowie tzw. mieszanej. W szczególności systemem tym objęte są nieruchomości wielorodzinne, gdzie zgodnie z art. 6h i 6m Ustawy deklaracje i opłaty za gospodarowanie odpadami wnoszą spółdzielnia mieszkaniowa bądź wspólnota mieszkaniowa (niezależnie od tego, jaki jest status lokali w budynkach znajdujących się w zasobach spółdzielni mieszkaniowej bądź danej wspólnoty mieszkaniowej).

Natomiast **właściciele nieruchomości niezamieszkałych** zobowiązani są do podpisania umowy na odbiór odpadów w podmiocie wpisanym do rejestru działalności regulowanej.¹²

W drodze przetargu została wybrana firma świadcząca usługę polegającą na **odbieraniu i zagospodarowaniu odpadów komunalnych** z terenu Gminy Kłodawa. Dnia 13 kwietnia 2017 r. Zgromadzenie Związku Celowego Gmin MG-6 podjęło uchwałę w sprawie podziału obszaru Związku Celowego Gmin MG-6 na 3 sektory. W celu zorganizowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, Związek w ramach prowadzonych postępowań

¹² Rejestr działalności regulowanej oraz inne informacje dotyczące gospodarki odpadami dostępne są na stronie <https://zcg.biuletyn.net/?bip=1&cid=1178&bsc=N>

przetargowych wyłonił przedsiębiorców odbierających odpady komunalne w poszczególnych sektorach. Za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z danego sektora oraz ich transport do wskazanych miejsc odzysku i unieszkodliwiania odpowiedzialny jest wyłącznie jeden podmiot. **Gmina Kłodawa wchodzi w skład sektora I.**¹³

Od początku okresu sprawozdawczego do końca sierpnia 2022 r. sektor I obsługiwało konsorcjum firm INNEKO Sp. z o.o. Gorzów Wlkp. (LIDER) oraz PHU KOMUNALNIK - Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu (PARTNER).

Natomiast od 1 września 2022 r. odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych zajmowały się: Lider konsorcjum: „EKO-MYŚL” Sp. z o.o. Dalsze 36, 74-300 Myślibórz; Partner Konsorcjum: Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych TRANS-KOM Sp. z o.o., ul. Poznańska 290, 60-406 Poznań. Operatorem świadczącym usługę odbioru odpadów komunalnych w Gminie Kłodawa i Lubiszyn jest Eko-Mysł Sp. z o.o. z siedzibą w Dalsze 36, 74-300 Myślibórz.

Wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami jest ustalana jako iloczyn mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty. Od 01.07.2021 r. opłata dla mieszkańca zamieszkującego w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej, wynosiła 32,00 zł od jednego mieszkańca. Również od 01.07.2021 r. określono stawkę opłaty podwyższonej za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, w wysokości 64,00 zł miesięcznie w przeliczeniu na jedną osobę zamieszkującą nieruchomość. W dalszym ciągu obowiązywało ustalone w 2020 r. zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właściciela nieruchomości jednorodzinnej, który bioodpady stanowiące odpady komunalne kompostuje w kompostowniku przydomowym w wysokości 5,00 zł.

W przypadku nieruchomości niezamieszkałych zlokalizowanych w tzw. zabudowie mieszanej, stawki opłaty ustalone zostały w zależności od zastosowanego pojemnika na odpady. Od 1 stycznia 2022 r. dla nieruchomości niezamieszkałych, które w części stanowią nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne ustalona została stawka opłaty za jeden pojemnik, o określonej pojemności, dla każdej frakcji odpadów komunalnych. Szczegóły znajdują się w Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 za 2022 rok.¹⁴

W okresie sprawozdawczym na terenie Gminy Kłodawa obowiązywała **segregacja odpadów** komunalnych z podziałem na 5 frakcji odpadów tj. szkło, tworzywo sztuczne i metal, papier, bioodpady i zmieszane. Obowiązkowa segregacja dotyczy wszystkich mieszkańców nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, w tym firm, które prowadzą na terenie Gminy Kłodawa działalność gospodarczą.

Informacje o ogólnej masie odpadów odebranych i zebranych, w tym odebranych i zebranych selektywnie według rodzajów odpadów przedstawiono na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2020-2022.

¹³ Podział na sektory <https://zcg.biuletyn.net/?bip=1&cid=1240&bsc=N>

¹⁴ Analizy są dostępne na stronie <https://zcg.biuletyn.net/?bip=1&cid=1241&bsc=N>

Tabela 7. Odpady komunalne odebrane i zebrane z terenu Gminy Kłodawa w latach 2020-2022

Rodzaj odpadów	Masa odpadów (Mg - ton)		
	Rok bazowy 2020	2021	2022
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 066,44	2 046,33	2 213,38
Papier i tektura	119,81	157,30	176,26
Szkło	206,59	223,67	225,15
Tworzywa sztuczne	262,74	311,31	302,84
Metale	0,00	0,32	0,07
Tekstylia	0,00	0,28	0,45
Odpady niebezpieczne	0,09	0,30	0,02
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,00	3,87	1,87
Odpady wielkogabarytowe	173,47	1109,57	168,12
Odpady biodegradowalne	933,62	214,68	1225,76
Baterie i akumulatory	0,00	0,02	0,01
Zmieszane odpady opakowaniowe	0,00	0,57	0,00
Pozostale	0,00	0,93	2,22
Ogółem	3 762,76	4 069,15	4 316,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za lata 2020-2022

Łącznie w okresie sprawozdawczym odebrano i zebrano 8 385,30 Mg odpadów komunalnych, z czego 4 069,15 Mg w 2021 r. oraz 4 316,15 Mg w 2022 r. Udział odpadów komunalnych niesegregowanych (zmieszanych) w ogólnej masie odpadów wyniósł 50,3 % w 2021 r. oraz 51,3 % w 2022 r. Za każdym razem był niższy niż w roku bazowym 2020. Zwiększył się zatem udział odpadów odebranych i zebranych selektywnie, co należy ocenić pozytywnie.

Tabela 8. Relacja odpadów odebranych i zebranych selektywnie do odpadów odebranych jako zmieszane z terenu Gminy Kłodawa w latach 2020-2022

Rodzaj odpadów	Masa odpadów (ton)		
	Rok bazowy 2020	2021	2022
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 066,44	2 046,33	2 213,38
selektywnie odebrane i zebrane odpady komunalne	1 696,32	2 022,82	2 102,77
łączna masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych	3 762,76	4 069,15	4 316,15
udział odpadów odebranych i zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych	45,1	49,7	48,7
udział niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w relacji do ogółu odpadów komunalnych	54,9	50,3	51,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za lata 2020-2022

Na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 w okresie sprawozdawczym funkcjonował jeden Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, zlokalizowany przy ul. Małszyńskiej 180 w Gorzowie Wlkp. Funkcjonowanie takiego punktu **minimalizuje zanieczyszczenie środowiska naturalnego poprzez właściwe postępowanie z odpadami** tj. skuteczną segregację odpadów komunalnych.

Odpady jakie w okresie sprawozdawczym przyjmował PSZOK:

- papier,
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- bioodpady,
- odpady niebezpieczne,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- odpady niekwalifikującego się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- odpady budowlane i rozbiórkowe.

Wymogi nałożone przez ustawodawcę w zakresie organizacji punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, a także analiza otoczenia w zakresie systemu gospodarki odpadami wykazała, że istnieje potrzeba inwestycyjna, która przyczyni się do wzrostu poziomu selektywnej zbiórki na terenie Związku poprzez rozbudowę systemu o sieć PSZOK-ów wraz z prowadzoną akcją edukacyjną i promocyjną. W 2019 roku Związek złożył wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego o dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej 2 – 5 i 9 oraz Działania 1.3 Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020. Tytuł projektu: Budowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na terenie gmin – uczestników Związku Celowego Gmin MG-6 z elementami uzupełniającymi.

Przedsięwzięcie polegało na **zaprojektowaniu, budowie oraz wyposażeniu 7 PSZOK, po jednym dla Gmin:** Bogdaniec, Deszczno, **Kłodawa**, Lubiszyn i Santok oraz dwa dla Miasta Gorzów Wlkp. Elementem uzupełniającym była budowa pojemników podziemnych i półpodziemnych oraz obudów pojemników - zgodne z kierunkami działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadów podejmowanych dla osiągnięcia celów (WPGO) w inwestycje polegające na budowie oraz modernizacji infrastruktury technicznej w zakresie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych. W miesiącu listopadzie 2023 r., udało się zakończyć inwestycje budowy 7 PSZOK wraz z budową pojemników podziemnych. Obiekty PSZOK, zostały oddane do użytku dla mieszkańców od miesiąca lutego 2024 r., natomiast realizacja przedsięwzięcia budowy gniazd pojemników półpodziemnych na terenie miasta Gorzów Wlkp. oraz obudów na pojemniki dla gmin wiejskich (w sumie 40 takich gniazd), nastąpiła w roku 2024.

Umowa na dofinansowanie opisanego projektu została podpisana w 2020 roku, całkowita wartość projektu wynosi 12 109 044,82 zł brutto. Dofinansowanie w wysokości 7 250 128,19 zł. Projekt został dofinansowany w ramach środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, Osi

Priorytetowej 4 „Środowisko i kultura”, Działania 4.2 – Gospodarka odpadami. W ramach uzupełnienia projektu, zrealizowano w Gorzowie Wlkp. 1 gniazdo pojemników podziemnych na tzw. „Kwadracie”. W gminach ościennych powstało po 1 PSZOK w Gorzowie 2 PSZOKi, na działkach wskazanych przez samorządy.

Przeterminowane leki należy oddawać do specjalnych pojemników mieszczących się w aptekach i punktach aptecznych.¹⁵

Warto zauważyć, że oprócz PSZOK, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny można oddać podczas zakupu nowego sprzętu tego samego typu w sklepach ze sprzętem elektrycznym i oświetleniowym.

Biorąc pod uwagę powyższe ocenia się, że Gmina należąc do Związku należycie wypełniała obowiązki dotyczące zapewnienia odbioru różnych frakcji odpadów. Inne dane dotyczące odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zostały przedstawione w analizach stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kłodawa.

Gminy są zobowiązane do osiągnięcia **poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych** (od 2021 r.) oraz **poziomu składowania** (od 2025 r.). Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został określony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz.U. 2021 poz. 1530). Rozporządzenie obowiązuje dla wyliczania poziomu od roku 2021 włącznie, a wymagany poziom to minimum 20 % za 2021 r. oraz minimum 25 % za 2022 r. **Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych dla Gminy Kłodawa wyniósł:**¹⁶

- 27,29 % w 2021 r. (został osiągnięty),
- 32,86 % w 2022 r. (został osiągnięty).

Na terenie Związku Celowego Gmin MG-6, a więc także Gminy Kłodawa prowadzona jest **edukacja ekologiczna** mająca na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie potrzeby prawidłowego segregowania odpadów.

Na stronie internetowej Związku Celowego Gmin MG-6 udostępnione są informacje o zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi (m.in. zasady segregacji odpadów, adres i godziny otwarcia PSZOK-u, częstotliwość opróżniania pojemników, informacje o wysokości stawki opłaty „śmieciowej” i sposobie jej uiszczenia, o podmiocie odbierającym odpady) oraz szczegółowy harmonogram odbioru odpadów zmieszanych i opakowaniowych z poszczególnych miejscowości i ulic, natomiast w przypadku dni ustawowo wolnych od pracy zamieszczane są przesunięcia terminów wywozu odpadów.

Ponadto w ramach spotkań z mieszkańcami, ich wizyt w Urzędzie Gminy przekazywane są informacje obejmujące zagadnienia środowiskowe głównie związane z gospodarką odpadami - właściwą segregacją odpadów, potrzebą korzystania z PSZOK, kompostowaniu odpadów

¹⁵ Adresy aptek i punktów aptecznych przyjmujących przeterminowane leki
<https://zcg.biuletyn.net/?bip=1&cid=1245&bsc=N>

¹⁶ Informacja o osiągniętych poziomach znajduje się na stronie
<https://zcg.biuletyn.net/?bip=1&cid=1242&bsc=N>

biodegradowalnych, zagospodarowaniu odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu RTV i AGD.

W 2022 r. Związek przeprowadził **kampanię edukacyjną pn. „Jestem, myślę, segreguję”**. Głównym celem kampanii, dofinansowanej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze w kwocie 49 938 zł, było podniesienie świadomości mieszkańców sześciu gmin: Gorzów Wielkopolski, Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn oraz Santok w zakresie właściwego postępowania z odpadami komunalnymi. Wyjaśniono, jak postępować z tymi odpadami, z którymi mieszkańcy mają problem (np. ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, farbami, lakierami, starymi meblami itp.). oraz wskazano sposoby na zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów w gospodarstwie domowym. Ponadto omówiono możliwości ponownego wykorzystania odpadów, naprawy przedmiotów i urządzeń, a także rolę PSZOK-u w zakresie właściwego zagospodarowania odpadów. Działania, realizowane w ramach kampanii były skierowane zarówno do dzieci, jak i osób dorosłych.¹⁷

Innym przykładem edukacji ekologicznej był zorganizowany 22 kwietnia 2021 r. - **Dzień Ziemi**. Omówione zostały tematy związane z gospodarowaniem odpadami i wodą, ochroną klimatu, powietrza oraz z naszym zdrowiem. Aby łatwiej było wybrać interesujący temat, wydarzenie zostało podzielone na bloki tematyczne. Natomiast, aby zainteresowało określonych odbiorców, wyszczególniono bloki dla dzieci i dorosłych. Atrakcją były kreatywne warsztaty recyklingowe i konkursy z nagrodami.¹⁸

Rolnicy z terenu Gminy Kłodawa mogą oddać odpady rolnicze do podmiotów, których lista jest zamieszczona na stronie internetowej Związku.¹⁹ Podane są tam adresy punktów zbierania odpadów folii, sznurka oraz opon, powstających w gospodarstwach rolnych lub zakładów przetwarzania takich odpadów.

Na terenie Gminy Kłodawa **nie funkcjonuje instalacja komunalna** wymieniona na liście prowadzonej przez Marszałka Województwa Lubuskiego.

Konsekwentnie realizowane jest zadanie **usuwania wyrobów zawierających azbest i kierowanie ich do unieszkodliwienia**. Dane zostały wprowadzone do Bazy Azbestowej (<https://bazaazbestowa.gov.pl>) i są na bieżąco aktualizowane.

Masa usuniętego azbestu i koszty przedstawiają się następująco:

- w 2020 r. usunięto 15,52 Mg, koszt - 7 683 zł dofinansowanie z WFOŚiGW, koszt całkowity to 38 870 zł,
- w 2021 r. usunięto 27,44 Mg, koszt – 7 700 zł dofinansowanie z WFOŚiGW.

Usuwanie azbestu powinno zakończyć się do 31.12.2032 r.

¹⁷ Projekt edukacyjny <https://zcg.net.pl/gospodarka-odpadami/dzialalnosc-edukacyjnoinformacyjna-zwiazku/2022-rok/jestem-mysle-segreguje>

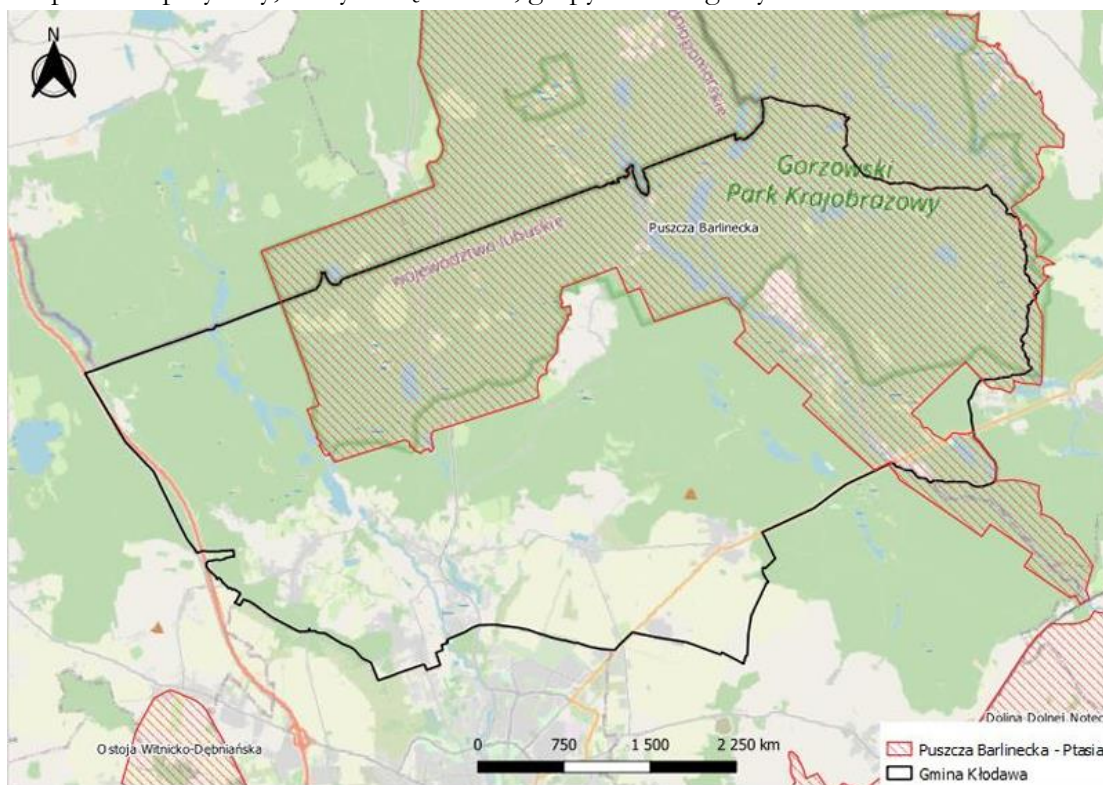
¹⁸ Dzień Ziemi <https://zcg.net.pl/aktualnosci/377;22-kwietnia-2021-r--dzien-ziemi>

¹⁹ Odpady rolnicze <https://zcg.net.pl/gospodarka-odpadami/adresy-punktow-zbierania-odpadow-folii-sznurka-oraz-opon/>

2.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

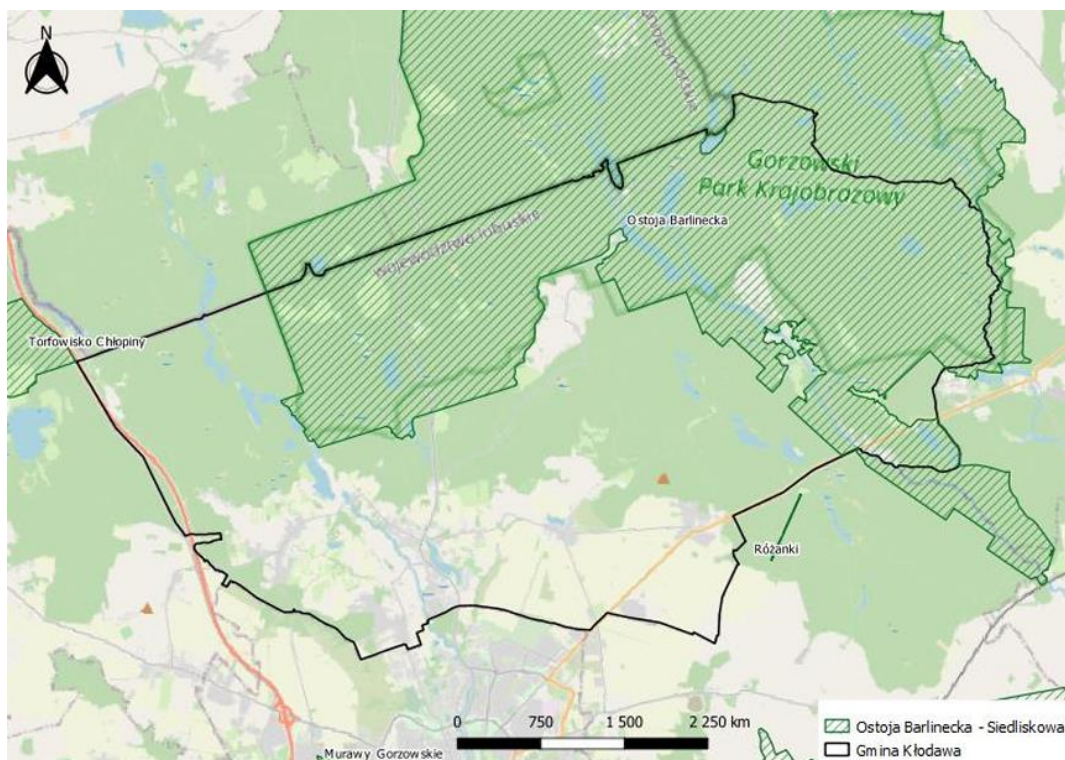
Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przedstawia formy ochrony przyrody. Za ustanowienie form ochrony przyrody i planów ochrony odpowiedzialne są odpowiednie organy wskazane w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenie Gminy Kłodawa znajdują się obszary chronione prawnie:

- Obszary Natura 2000 „Ostoja Barlinecka” oraz „Puszcza Barlinecka”,
- rezerваты przyrody: „Wilanów”, „Dębina” oraz „Rzeka Przylęzek”,
- Gorzowski Park Krajobrazowy,
- Obszary Chronionego Krajobrazu: „C (Barlinek)”, „Puszcza Barlinecka”,
- użytki ekologiczne: „Torfowisko Górne”, „Torfowisko Dolne”, „Wilanów”, „Różanki” i „Bagna”,
- pomniki przyrody, którymi są drzewa, grupy drzew i głązy narzutowe.

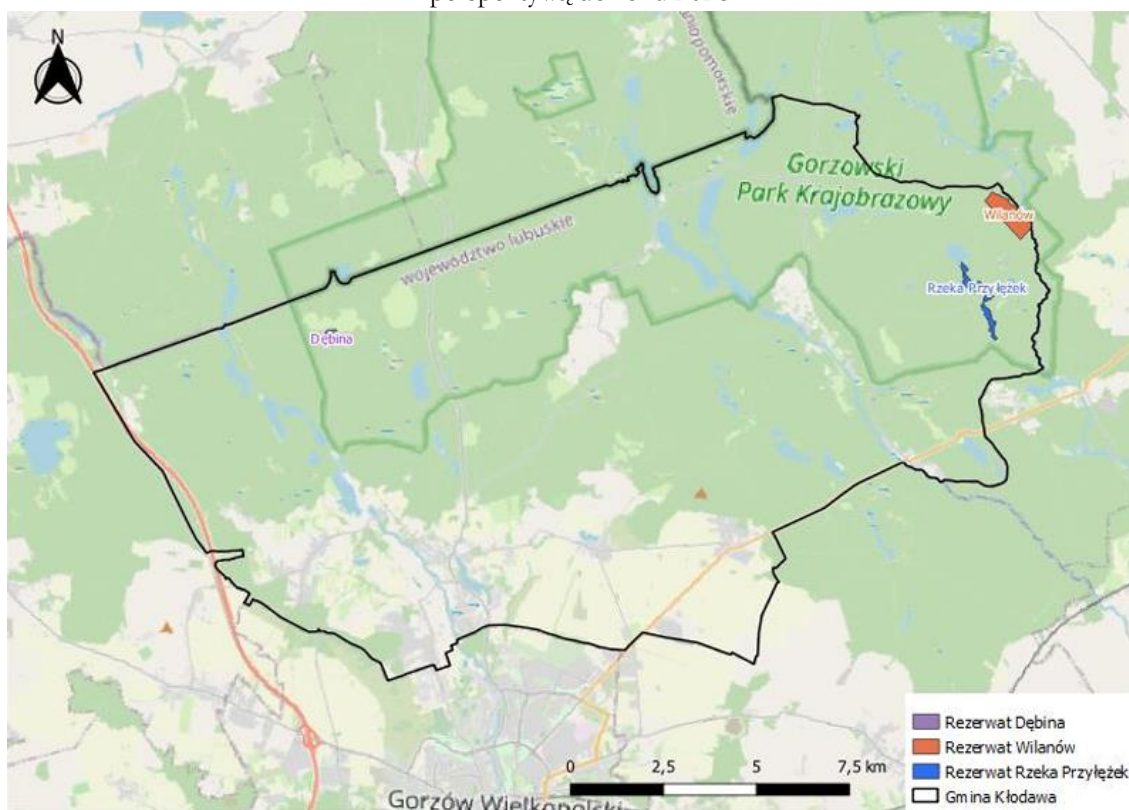
Ryc. 10. Zasięg Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 (tzw. dyrektywa ptasia) względem położenia Gminy Kłodawa

Źródło: rycina zamieszczona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028

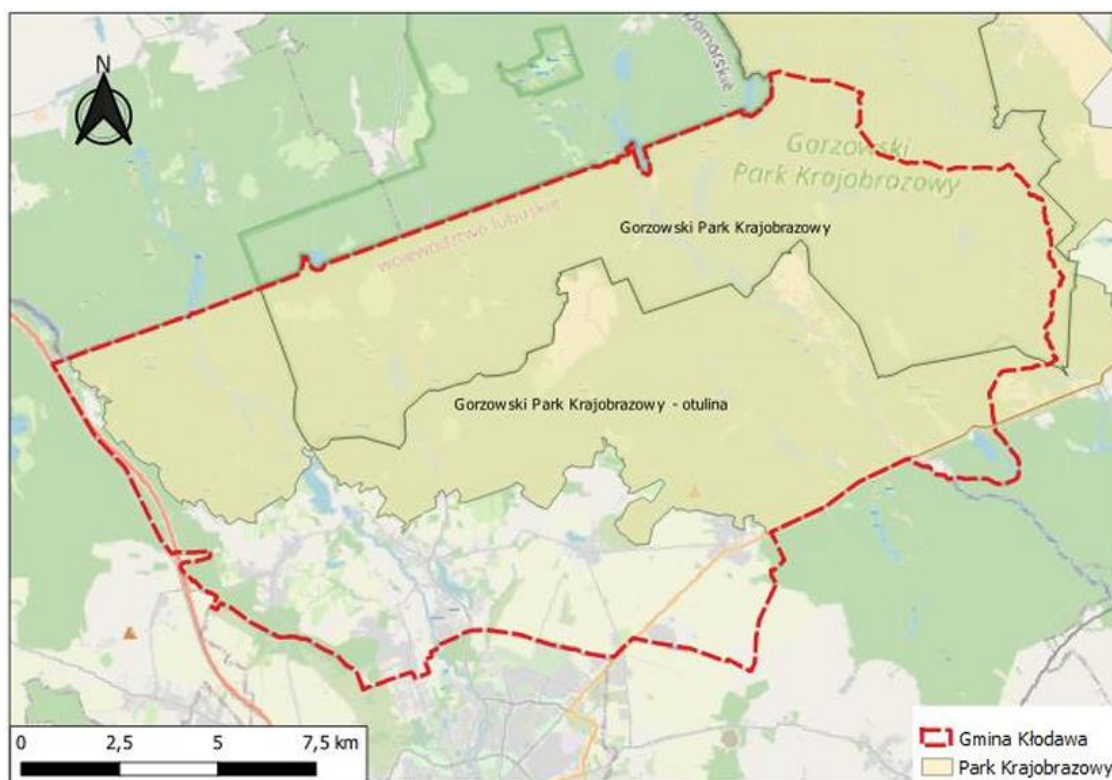
Ryc. 11. Zasięg Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 (tzw. dyrektywa siedliskowa) względem położenia Gminy Kłodawa

Źródło: rycina zamieszczona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028

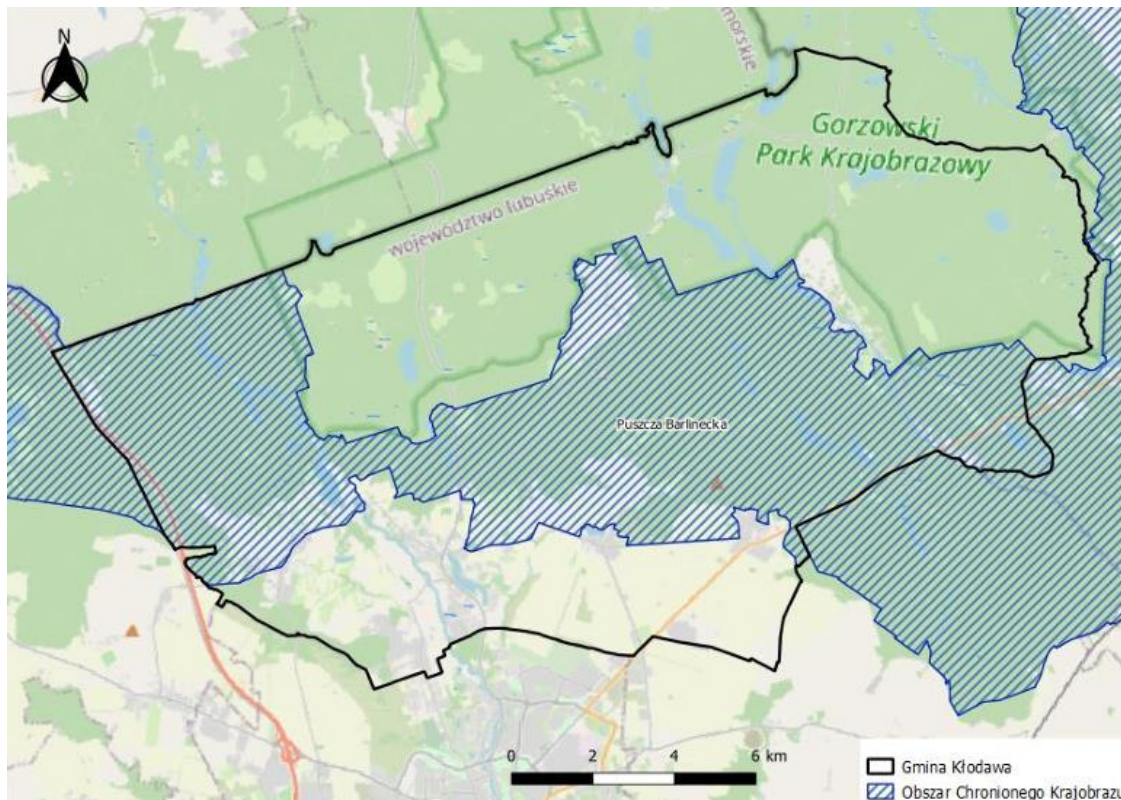
Ryc. 12. Zasięg rezerwatów przyrody względem położenia Gminy Kłodawa

Źródło: rycina zamieszczona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028

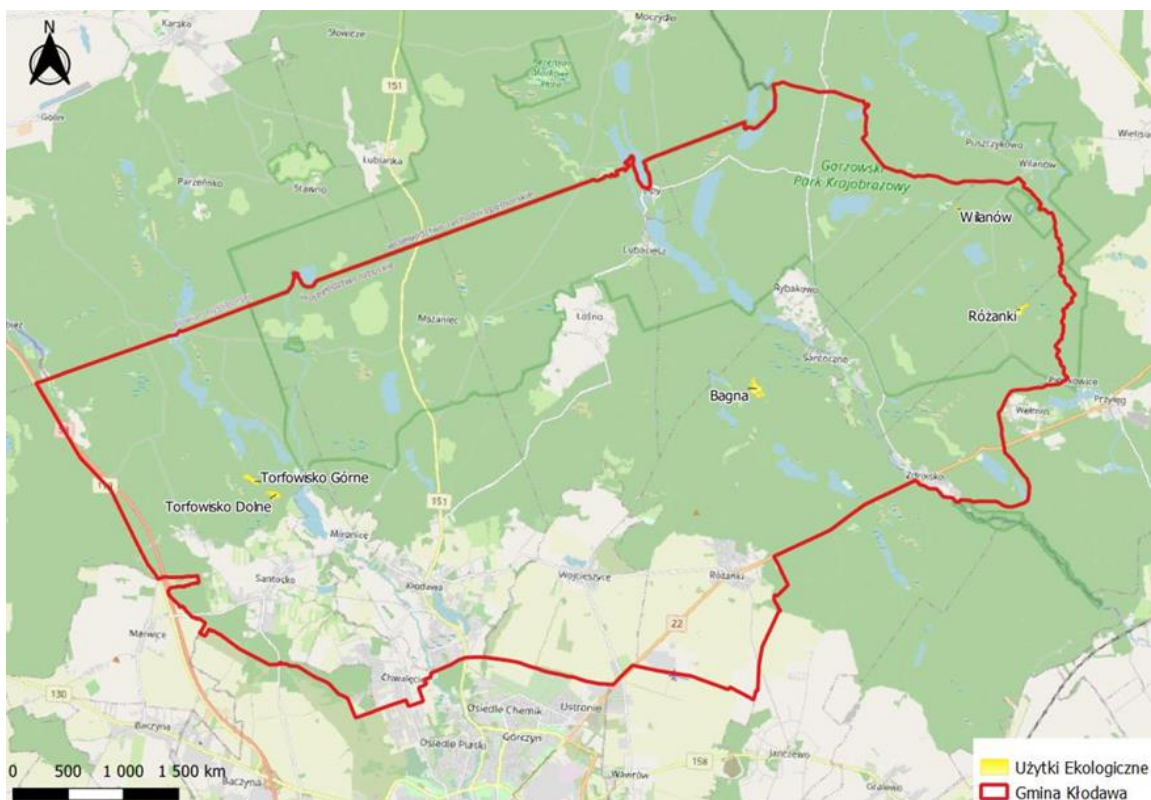
Ryc. 13. Zasięg Gorzowskiego Parku Krajobrazowego względem położenia Gminy Kłodawa

Źródło: rycina zamieszczona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028

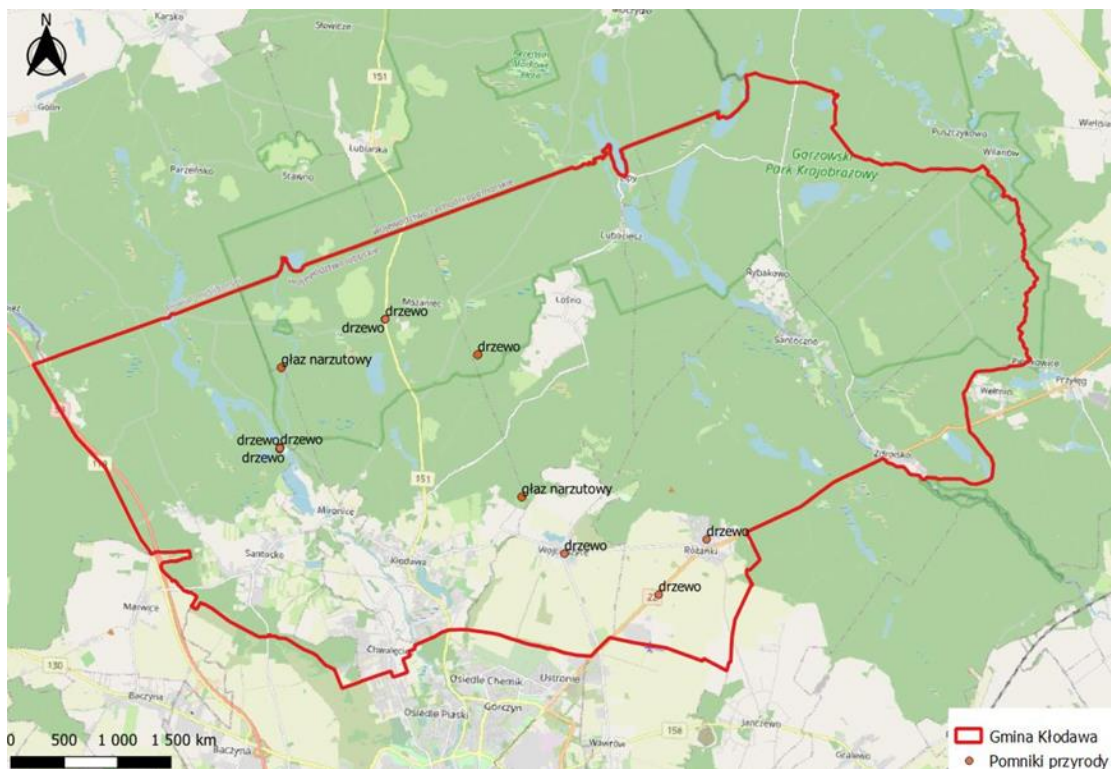
Ryc. 14. Zasięg obszarów chronionego krajobrazu względem położenia Gminy Kłodawa

Źródło: rycina zamieszczona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028

Ryc. 15. Zasięg użytków ekologicznych względem położenia Gminy Kłodawa

Źródło: rycina zamieszczona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028

Ryc. 16. Lokalizacja pomników przyrody względem położenia Gminy Kłodawa

Źródło: rycina zamieszczona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028

W okresie sprawozdawczym Rada Gminy Kłodawa podjęła m.in. następujące uchwały:

1. Uchwała Nr XXV/231/2021 Rady Gminy Kłodawa z dnia 24 lutego 2021 r. w sprawie uzgodnienia projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie Puszcza Gorzowska.²⁰
2. Uchwała Nr XXV/230/2021 Rady Gminy Kłodawa z dnia 24 lutego 2021 r. w sprawie uzgodnienia projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego w sprawie Gorzowskiego Parku Krajobrazowego.²¹

W latach 2021-2022 nie zniesiono i nie powołano żadnej formy ochrony przyrody. W tym czasie nie prowadzono żadnych działań aktywnych wobec istniejących form ochrony przyrody i zieleni urządzonej.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w roku 2022 współpracowała z Gminą Kłodawa w zakresie doradztwa merytorycznego dotyczącego czynnej ochrony siedlisk żolny na terenie bylej żwirowni. Koszty prowadzonych działań zostały sfinansowane przez Gminę Kłodawa.

W latach 2021-2022 na terenie rezerwatu przyrody „Rzeka Przylęzek” realizowana była ochrona ścisła, jako podstawowy środek ochrony walorów przyrodniczych obiektu, na podstawie obowiązującego planu ochrony, ustanowionego zarządzeniem z 15 lipca 2016 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Rzeka Przylęzek” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2016 r. poz. 1619).

Przedmiotowy obszar Gminy Kłodawa położony jest na terenie **Nadleśnictw: Bogdaniec, Kłodawa i Strzelce Krajeńskie**. Nadleśnictwa poinformowały, że w latach 2021-2022 prowadzone działania skupiały się na realizacji zadań wynikających z Planów Urządzenia Lasu. Wykaz konkretnych działań przedstawiono w dalszej części niniejszego opracowania – w zbiorczej tabeli.

Nadleśnictwa na bieżąco monitorują lasy pod kątem różnych zagrożeń w tym prowadzą ochronę przeciwpożarową. Nadleśnictwa monitorują lasy pod kątem zagrożenia pożarowego lasu, korzystając z dostrzegalni przeciwpożarowych oraz przy pomocy partoli naziemnych. Drzewostany na terenie Gminy Kłodawa, są dotknięte skutkami narastającej suszy.

2.10. POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE

Podstawowym zadaniem Gminy Kłodawa w zakresie dostosowania procedur kryzysowych do bieżących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawnych w okresie sprawozdawczym było dostosowanie gminnego planu zarządzania kryzysowego do zmieniających się przepisów prawa i występujących zagrożeń.

Ustawa Prawo ochrony środowiska definiuje poważną awarię jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jeśli poważna awaria ma miejsce w zakładzie, określa się ją mianem poważnej awarii przemysłowej. Zakładem stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest

²⁰ https://kłodawa.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2021_04/BIPF5BF488B27D560Z/XXV_231.pdf

²¹ https://kłodawa.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2021_04/BIPF5BF488B180E90Z/XXV_230.pdf

zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 Ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zwanej dalej „awarią przemysłową”, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o zwiększonym ryzyku”, albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o dużym ryzyku”.

Rejestr zakładów ZDR (Zakładów Dużego Ryzyka) i ZZR (Zakładów Zwiększonego Ryzyka) prowadzony jest przez WIOŚ w Zielonej Górze.

Według ewidencji i informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Zielonej Górze na terenie Gminy Kłodawa:

- **nie ma zlokalizowanych zakładów dużego ryzyka (ZDR);**
- **nie ma zlokalizowanych zakładów zwiększonego ryzyka (ZZR);**
- należy wyjaśnić, że każdy zakład, który magazynuje substancje niebezpieczne może być potencjalnym sprawcą poważnej awarii;
- w okresie sprawozdawczym na terenie Gminy Kłodawa **nie doszło do wystąpienia żadnych nadzwyczajnych zdarzeń** o znamionach poważnych awarii przemysłowych, ani innych poważnych awarii w transporcie skutkujących zanieczyszczeniem wód i gleby czy też skażeniem środowiska substancjami toksycznymi.

Według danych przedstawionych przez **Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim** w latach 2021-2022 **nie odnotowano działań związanych z nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska czy zagrożeniami ekologicznymi.** Nie odnotowano zdarzeń związanych z uwolnieniem toksycznych środków, awariami przemysłowymi, uszkodzeniami rurociągów, rozszczelnieniem cystern czy pożarów podczas których zostały uwolnione substancje zagrażające środowisku. Wsparciem dla PSP są Ochotnicze Straże Pożarne.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze prowadzi działalność kontrolną, której wyniki za lata 2021-2022 opisano poniżej.

ROK 2021

W 2021 r. na terenie Gminy Kłodawa przeprowadzono 11 kontroli, w tym:

- 9 kontroli planowych z wyjazdem w teren,
- 4 kontrole pozaplanowe z wyjazdem w teren do ustalonego podmiotu (3 interwencyjne, 1 na wniosek),
- 2 kontrole oparte na analizie badań automonitoringowych (ocena spełnienia warunków pozwolenia wodnoprawnego, analiza sprawozdania z pomiarów pól elektromagnetycznych).

Przeprowadzone w 2021 r. kontrole planowe i pozaplanowe z wyjazdem w teren do ustalonego podmiotu obejmowały odpowiednio następujące cele:

- kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza,

- kontrola przestrzegania przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska,
- kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, w zakresie realizacji obowiązków podmiotów gospodarujących odpadami (wytwórców, zbierających, przetwarzających, transportujących, pośredników w obrocie odpadami i sprzedawców odpadów),
- kontrola warunków stosowania i przechowywania nawozów organicznych, środków wspomagających właściwości gleby, wyprodukowanych w instalacjach, w tym w biogazowniach rolniczych w procesie produkcji energii z biomasy,
- kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2021 r. zastosowano następujące działania pokontrolne:

- wydano 4 zarządzenia pokontrolne (19 obowiązków),
- zastosowano sankcje karne w postaci 13 mandatów (na kwotę 5300 zł),
- wystosowano 2 wystąpienia do innych organów w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami,
- wydano 1 decyzję administracyjną.

ROK 2022

W 2022 r. na terenie Gminy Kłodawa przeprowadzono 9 kontroli, w tym:

- 3 kontrole planowe z wyjazdem w teren,
- 4 kontrole pozaplanowe z wyjazdem w teren do ustalonego podmiotu (4 interwencyjne),
- 2 kontrole oparte na analizie badań automonitoringowych (ocena spełnienia warunków pozwolenia wodnoprawnego, analiza sprawozdania z pomiarów pól elektromagnetycznych).

Przeprowadzone w 2022 r. kontrole planowe i pozaplanowe z wyjazdem w teren do ustalonego podmiotu obejmowały odpowiednio następujące cele:

- kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, w zakresie realizacji obowiązków podmiotów gospodarujących odpadami (wytwórców, zbierających, przetwarzających, transportujących, pośredników w obrocie odpadami i sprzedawców odpadów),
- kontrola przestrzegania przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska,
- kontrola przestrzegania przepisów dotyczących odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami w miejscach niekorzystnie przekształconych i rekultywowanych z wykorzystaniem odpadów (wyrobiska pożwirowe, pokopalniane itp.),
- kontrola przestrzegania przepisów prawa wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 ustanawiającego obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna,
- kontrola w zakresie bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego,

- kontrola podmiotów prowadzących produkcję rolną oraz działalność, w ramach, której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy, w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych,
- kontrola przestrzegania przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu w zakresie warunków stosowania i przechowywania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin,
- kontrola w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2022 r. zastosowano następujące działania pokontrolne:

- wydano 3 zarządzenia pokontrolne (10 obowiązków),
- zastosowano sankcje karne w postaci 2 mandatów (na kwotę 700 zł) oraz 1 pouczenie,
- wydano 5 decyzji administracyjnych.

3. WYKAZ INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W tabeli przedstawiono najważniejsze zadania realizowane w latach 2021-2022. Wymieniono zadania zrealizowane przez Gminę Kłodawa oraz inne podmioty działające na tym terenie. Określono rok i koszt realizacji.

W przypadku prowadzenia edukacji ekologicznej, obowiązek ten realizuje także podmiot, z którym Gmina Kłodawa na podpisaną umowę na odbiór odpadów komunalnych.

Wykaz inwestycji poczynionych w latach 2021-2022 przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 9. Zestawienie zadań z zakresu ochrony środowiska na terenie Gminy Kłodawa zrealizowanych w latach 2021-2022

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA				
1.	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu, środki te w 2021 r. wydatkowano na pomiar powietrza w Gminie oraz realizacja programu „Czyste powietrze” (9 922,48 zł) oraz dotacje dla osób fizycznych na wymianę pieców – w 2021 r. z gminnego programu wymiany pieców skorzystały 33 rodziny (160 555,00 zł).	2021	170 477,48	Realizacja: Gmina Kłodawa.
2.	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu w 2022 r.	2022	64 408,79	Realizacja: Gmina Kłodawa.
3.	Dotacje na wymianę źródeł ciepła (w ilości 21 szt.) w 2022 r.	2022	103 728,44	Realizacja: Gmina Kłodawa.
4.	Modernizacja pokrycia dachowego (po gradobiciu) na bazie sprzętowej w Różankach.	2021	35 124,25	Realizacja: Gmina Kłodawa.
5.	Modernizacja pokrycia dachowego na budynku GOPS w Kłodawie.	2021	55 713,86	Realizacja: Gmina Kłodawa.
6.	Wykonanie prac modernizacyjnych w budynku przy ul. Kościelnej w Kłodawie (po byłym przedszkolu).	2022	23 550,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
7.	Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy budynku szkoły podstawowej w Kłodawie wraz z przeprowadzeniem rozbudowy tejże szkoły o dwie sale lekcyjne.	2022	1 603 900,30	Realizacja: Gmina Kłodawa.
8.	Modernizacja szkoły podstawowej w Różankach (m.in. wymiana drzwi zewnętrznych, malowanie wnętrza, modernizacja łazienki, zakup i montaż okien, zakup i montaż klimatyzatorów).	2022	226 978,81	Realizacja: Gmina Kłodawa.
ZAGROŻENIE HAŁASEM				
9.	Konserwacja nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 151 od km 125+542 do km 126+515.	2022	627 640,97	Realizacja: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
10.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1405F w miejscowości Łośno.	2021-2022	5 176 387,37	Realizacja: Powiat Gorzowski - Wydział Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Gorzowie Wielkopolskim.
11.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej 1404F ul. Niepodległości w miejscowości Różanki.	2021-2022	579 324,59	Realizacja: Powiat Gorzowski - Wydział Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Gorzowie Wielkopolskim.
12.	Przebudowa przejścia dla pieszych ciągu drogi powiatowej nr 1409F (ul. Lipowa) w m. Chwałęcice.	2021-2022	128 512,16	Realizacja: Powiat Gorzowski - Wydział Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Gorzowie Wielkopolskim.
13.	Przebudowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 1404F ul. Wspólna w m. Wojcieszyce.	2021-2022	128 861,59	Realizacja: Powiat Gorzowski - Wydział Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Gorzowie Wielkopolskim.
14.	Lokalny transport zbiorowy, w tym dopłaty do transportu publicznego w ramach usług transportowych świadczonych przez PKS i MZK.	2021-2022	2021 - 967 668,06 2022 – 1 156 625,04	Realizacja: Gmina Kłodawa.
15.	Rozdz. 80113 – Dowożenie uczniów do szkół.	2021 - 2022	2021 – 360 467,08 2022 – 481 194,40	Realizacja: Gmina Kłodawa.
16.	Wydatki na wykonanie przebudowy drogi powiatowej nr 1405F w Łośnie.	2021	1 039 612,18	Realizacja: Gmina Kłodawa.
17.	Wydatki na wykonanie budowy chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 1404F.	2021	285 662,29	Realizacja: Gmina Kłodawa.
18.	Modernizacja przepustu drogowego w pasie drogi powiatowej nr 1406F – ul. Wojcieszycka w Kłodawie.	2022	60 606,40	Realizacja: Gmina Kłodawa.
19.	Drogi publiczne gminne - wydatki bieżące, które przeznaczono na: zakup materiałów [zakup żwiru, znaków drogowych, tablic z nazwami ulic, paliwa, farb, itp.], zakup usług remontowych [bieżące naprawy dróg gminnych i ich modernizacja] oraz zakup usług pozostałych [zimowe utrzymanie dróg, wywóz wód opadowych].	2021-2022	2021 - 1 001 911,75 2022 – 540 819,14	Realizacja: Gmina Kłodawa.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
20.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Brzozowej w Chwałęcicach.	2021	68 842,03	Realizacja: Gmina Kłodawa.
21.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Leśnej w Chwałęcicach.	2021	144 203,57	Realizacja: Gmina Kłodawa.
22.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Jaśminowej w Chwałęcicach.	2021	72 448,06	Realizacja: Gmina Kłodawa.
23.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Makowej w Chwałęcicach.	2021	52 724,04	Realizacja: Gmina Kłodawa.
24.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Konwaliowej w Chwałęcicach.	2021	39 829,93	Realizacja: Gmina Kłodawa.
25.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Bursztynowej w Kłodawie.	2021	35 719,20	Realizacja: Gmina Kłodawa.
26.	Modernizacja drogi gminnej w Łośnie.	2021	26 165,63	Realizacja: Gmina Kłodawa.
27.	Wykonanie dojazdu do drogi krajowej nr 22 z ulicy Bocznej w Różankach.	2021	62 027,11	Realizacja: Gmina Kłodawa. 7 000,00 zł sfinansowano z FS Różanki.
28.	Wykonanie nawierzchni bitumicznej na ulicy Brzozowej w Różankach.	2021	62 682,18	Realizacja: Gmina Kłodawa.
29.	Wykonanie nawierzchni drogi Os. Parkowe w Różankach.	2021	93 765,36	Realizacja: Gmina Kłodawa.
30.	Położenie chodnika Os. Parkowe w Różankach.	2021	17 585,56	Realizacja: Gmina Kłodawa.
31.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Olchowej w Rybakowie.	2021	41 548,42	Realizacja: Gmina Kłodawa.
32.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Leśnej w Santocku.	2021	111 448,48	Realizacja: Gmina Kłodawa.
33.	Wykonanie nakładki bitumicznej na ulicy Pogodnej w Santocku.	2021	94 257,98	Realizacja: Gmina Kłodawa.
34.	Utwardzenie działek: nr 631/102 w Kłodawie, nr 153 i 127/16 w Rybakowie, nr. 396/3, 65/42, 65/19 i 65/41 w Lipach.	2021	117 225,15	Realizacja: Gmina Kłodawa.
35.	Utwardzenie działek nr 580/1 i 580/2 w Kłodawie.	2021	120 564,60	Realizacja: Gmina Kłodawa.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
36.	Opracowanie projektu wykonawczego „Przebudowa nawierzchni drogi gminnej nr G002116F w Kłodawie”.	2021	11 616,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
37.	Wykonanie projektu ul. Szkolnej w Kłodawie wraz aktualizacją kosztorysu.	2022	20 295,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
38.	Przebudowa nawierzchni ul. Rzecznej w Kłodawie.	2022	847 628,86	Realizacja: Gmina Kłodawa.
39.	Opracowanie dokumentacji budowlanej dotyczącej przebudowy drogi gminnej, tj. ul. Leśnej w Chwałęcicach.	2022	12 355,20	Realizacja: Gmina Kłodawa.
40.	Wykonanie projektu budowy drogi w Kłodawie na dz. 446/6.	2022	23 985,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
41.	Zabudowa chodnika przy ul. Jeziornej w Kłodawie – sfinansowane z FS Kłodawa.	2022	14 978,54	Realizacja: Gmina Kłodawa.
42.	Przebudowa odcinków nawierzchni dróg gminnych, tj. ul. Wiejskiej w Kłodawie, ul. Jałowcowej w Rybakowie, ul. Zdrojowej w Zdroisku, ul. Krótkiej w Wojcieszycach.	2022	510 430,69	Realizacja: Gmina Kłodawa.
43.	Wykonanie nawierzchni bitumicznej drogi w Mironicach wraz z nadzorem.	2022	76 982,01	Realizacja: Gmina Kłodawa.
44.	Modernizacja wjazdu do świetlicy wiejskiej w Różankach.	2022	10 761,76	Realizacja: Gmina Kłodawa.
45.	Przebudowa drogi w Różankach Szklarni.	2022	112 380,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
46.	Wykonanie zjazdu wymuszonego przebudową drogi w m. Marwice i m. Santocko.	2022	24 606,40	Realizacja: Gmina Kłodawa.
47.	Przebudowa odcinków nawierzchni dróg gminnych, tj. ul. Łąkowej i Jodłowej w Santocku.	2022	179 333,78	Realizacja: Gmina Kłodawa.
48.	Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej na dz. 467, tj. ul. Brzozowej w Zdroisku.	2022	24 292,50	Realizacja: Gmina Kłodawa.
49.	Budowa chodnika w Wojcieszycach przy ul. Strzeleckiej.	2022	205 809,57	Realizacja: Gmina Kłodawa.
50.	Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy dróg wewnętrznych.	2022	78 843,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE				
51.	Monitoring pól elektromagnetycznych na terenie województwa lubuskiego.	2021-2022	koszty administracyjne WIOŚ / GIOŚ	Realizacja: Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze oraz Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Zielonej Górze.
GOSPODAROWANIE WODAMI / GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA				
52.	Melioracje wodne (zakup usług remontowych i pozostałych).	2021-2022	2021 - 18 361,91 2022 – 15 713,90	Realizacja: Gmina Kłodawa.
53.	Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi - wydatki bieżące, które przeznaczono na zakup: paliwa do samochodu asenizacyjnego, materiałów do dezynfekcji wody podawanej do wodociągów, materiałów do budowy przyłącza wodociągowego, energii elektrycznej do przepompowni, do oczyszczalni ścieków w Łośnie oraz do hydroforni i stacji uzdatniania wody, utylizację ścieków do pkt. zlewnego (odbiór przez PWiK), opłatę stałą oraz zmienną za pobór wód podziemnych, badanie wody na stacjach uzdatniania wody, naprawę samochodu asenizacyjnego, wykonanie kanalizacji burzowej, ubezpieczenie samochodu asenizacyjnego, itp.	2021	294 351,09	Realizacja: Gmina Kłodawa.
54.	Wykonanie map do celów projektowych oraz wykonanie dwóch otworów badawczych pod wykonanie kanalizacji sanitarnej w Kłodawie.	2021	4 239,47	Realizacja: Gmina Kłodawa.
55.	Wykonanie map do celów projektowych oraz wykonanie dwóch otworów badawczych pod wykonanie kanalizacji sanitarnej w Kłodawie.	2021	69 765,55	Realizacja: Gmina Kłodawa.
56.	Budowę kanalizacji grawitacyjnej w Santocku (budowa pod ścieżką rowerową).	2021	419 707,41	Realizacja: Gmina Kłodawa.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
57.	Wykonanie opinii geologicznej w warunkach gruntowo-wodnych pod projektowaną sieć wodociagową w Łośnie wraz z wykonaniem nowego odcinka sieci wodociagowej wraz z przebudową węzła wodociagowego w Łośnie.	2021	92 191,76	Realizacja: Gmina Kłodawa.
58.	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej wraz z przyłączami w Santocku przy ul. Dębowej.	2021	67 650,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
59.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w Santocku przy ul. Wierzbowej.	2021	21 560,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
60.	Oprogramowanie dotyczące sprzedaży wody i ścieków wraz z wodomierzami z odczytem radiowym (Zdroisko).	2021	54 467,96	Realizacja: Gmina Kłodawa.
61.	Rozbudowa sieci wodociagowej w Łośnie.	2022	64 684,49	Realizacja: Gmina Kłodawa.
62.	Modernizacja SUW w Łośnie.	2022	13 040,41	Realizacja: Gmina Kłodawa.
63.	Aktualizacja kosztorysu oraz budowę sieci wodociagowej na os. Południowym w Wojcieszyczach – wkład Gminy w projekt dofinansowany z Programu Inwestycji Strategicznych.	2022	83 944,19	Realizacja: Gmina Kłodawa.
64.	Budowa sieci wodociagowej na os. Południowym w Wojcieszyczach – dofinansowanie z Programu Inwestycji Strategicznych.	2022	769 500,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
65.	Zakup i montaż wodomierzy zdalnie odczytywanych na terenie SUW Łośno i Zdroisko.	2022	190 547,21	Realizacja: Gmina Kłodawa.
66.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Leśnej w Chwałęcicach.	2022	140 800,60	Realizacja: Gmina Kłodawa.
67.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Czereśniowej i Flisackiej w Kłodawie.	2022	665 900,45	Realizacja: Gmina Kłodawa.
68.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Wierzbowej w Santocku.	2022	7 000,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
69.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na os. Południowym w Wojcieszycach – wkład gminy w projekt dofinansowany z Programu Inwestycji Strategicznych.	2022	273 065,93	Realizacja: Gmina Kłodawa.
70.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na os. Południowym w Wojcieszycach – dofinansowanie z Programu Inwestycji Strategicznych.	2022	2 080 500,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
71.	Udzielenie dotacji osobie fizycznej na budowę przydomowej oczyszczalni ścieków.	2021	1 581,68	Realizacja: Gmina Kłodawa.
72.	Prace utrzymaniowe Kanału Santoczna od km 8+250 do km 14+134, tj. na odcinku 5,884 km, (zakres prac: wykoszenie skarp i dna ciek, usuwaniu wywrotów oraz wycinka drzew metodą alpinistyczną).	2021	30 238,66	Realizacja: Państwowe Gospodarstwo Wodne Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy.
73.	Wykonanie bieżącej konserwacji i utrzymania wód na obszarze działania Zarządu Zlewni w Gorzowie Wlkp. Część 2 – Cieki na terenie Nadzoru Wodnego Gorzów Wielkopolski – Rzeką Kłodawka w km 4+550 – 10+478.	2022	36 933,93	Realizacja: Państwowe Gospodarstwo Wodne Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.
74.	Awaryjne udrożnienie cieków Łośnica w km 0+000-1+500 i Marwica w km 5+200-7+400.	2022	51 102,25	Realizacja: Państwowe Gospodarstwo Wodne Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.
ZASOBY GEOLOGICZNE I GLEBY				
75.	Plany zagospodarowania przestrzennego - wydatki w tym rozdziale, to przede wszystkim ogłoszenia prasowe planów, koszty przeprowadzonych zmian w planach miejscowych oraz koszty przygotowania projektów decyzji o ustaleniu warunków zabudowy mapy do decyzji, wynagrodzenia komisji urbanistycznej.	2021-2022	2021 - 46 998,67 2022 – 107 732,97	Realizacja: Gmina Kłodawa.
76.	Badania zasobności gleb w makroelementy (fosfor, potas, magnez) oraz określenie potrzeb wapnowania.	2021-2022	zadanie realizowane z opłat wnoszonych przez rolników	Realizacja: Okręgowa Stacja Chemiczna – Rolnicza w Gorzowie Wielkopolskim.
77.	Przeprowadzenie szkoleń dla rolników w zakresie prawidłowej gospodarki rolnej.	2021-2022	działalność statutowa	Realizacja: Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
GOSPODARKA ODPADAMI				
78.	Rozdz. 90002 – Gospodarka odpadami - kwota ta została przeznaczona na składkę do Celowego Związku Gmin CZG MG-6, z wyjątkiem 6 400,00 zł w 2022 r., które przeznaczono na zakup materiałów i wyposażenia.	2021 - 2022	2021 – 17 354,00 2022 – 23 938,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
79.	Oczyszczanie wsi, w tym np. sprzątanie placów, przystanków, zakup ławek, kwietników, wywóz nieczystości z gminnych terenów, zakup wyposażenia na place zabaw w sołectwach.	2021- 2022	2021 – 47 055,74 2022 – 68 768,21	Realizacja: Gmina Kłodawa.
80.	Zakup traktorka do oczyszczania wsi wraz z wyposażeniem (sfinansowano z FS Mironice i FS Różanki Szklarnia).	2021	29 260,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
ZASOBY PRZYRODNICZE				
81.	Utrzymanie zieleni w miastach i gminach – wydatki przeznaczono m.in. na nasadzenia kwiatów, koszenie trawników, utrzymanie zieleni na terenie Gminy Kłodawa, a ponadto w 2021 r. na zakup kosiarki samojezdnej.	2021 - 2022	2021 - 150 439,14 2022 – 108 747,89	Realizacja: Gmina Kłodawa.
82.	Utrzymanie plaż gminnych, przeglądy i remonty pomostów nad jeziorami na terenie Gminy Kłodawa oraz nawiezenie piasku.	2021	151 169,29	Realizacja: Gmina Kłodawa.
83.	Nadzór ornitologiczny i przyrodniczy przy derogacji podczas wycinki drzew na odcinku Kłodawa-Mironice w ramach zadania „Budowa ścieżki rowerowej Kłodawa-Santocko”.	2021	10 000,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.
84.	Wykonanie i montaż ścieżki drewnianej oraz tarasu przy jeziorze w Kłodawie.	2022	19 582,83	Realizacja: Gmina Kłodawa.
85.	Wykonanie programu funkcjonalno-użytkowego w ramach zadania „Rozwój infrastruktury rowerowej na terenie gminy Kłodawa poprzez budowę ścieżki rowerowej w m. Kłodawa”.	2022	25 830,00	Realizacja: Gmina Kłodawa.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
86.	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 1410F na odcinku Kłodawa-Mironice-Santocko w ramach projektu „Rozwój ekologicznego transportu...”.	2021	1 506 108,98	Realizacja: Gmina Kłodawa. Zadanie otrzymało dofinansowanie w wysokości 602 000 zł z Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie.
87.	Zwrot zaliczki dotacji do instytucji zarządzającej z tytułu nie rozpoczęcia budowy ścieżki Mironice-Santocko (te środki Gmina otrzyma po rozpoczęciu zadania).	2021	103 500,35	Realizacja: Gmina Kłodawa.
88.	Zakup kamer i systemu monitoringu na plaży w Kłodawie.	2021	4 649,06	Realizacja: Gmina Kłodawa.
89.	Montaż tablic z projektu ochrona rybołówstwa.	2021	10 805,50	Realizacja: Nadleśnictwo Kłodawa.
90.	Czyszczenie budek i schronów oraz monitoring gąsienic i nietoperzy.	2021	12 350,00	Realizacja: Nadleśnictwo Kłodawa.
91.	Zagospodarowanie terenu przy siedzibie Nadleśnictwa Kłodawa: ścieżka edukacyjna, zielona klasa, labirynt, plac zabaw, miejsce do gier i zabaw zespołowych.	2021	182 000,00	Realizacja: Nadleśnictwo Kłodawa.
92.	Modernizacja punktu edukacji leśnej w leśnictwie Nierzym.	2021	143 220,00	Realizacja: Nadleśnictwo Kłodawa.
93.	Stacje rowerowe na szlaku Puszcza Gorzowska.	2021	55 350,00	Realizacja: Nadleśnictwo Kłodawa.
94.	Czyszczenie budek dla gąsienic. Wieszanie schronów i monitoring nietoperzy.	2022	15 000,00	Realizacja: Nadleśnictwo Kłodawa.
95.	Zwalczanie Barszczu Sosnowskiego.	2022	1 300,00	Realizacja: Nadleśnictwo Kłodawa.
96.	Prace odnowieniowo-zalesieniowe, które są działaniami ciągłymi i ukierunkowane są na zwiększanie różnorodności gatunkowej.	2021-2022	2021 – 28 144,00, 2022 – 20 296,00	Realizacja: Nadleśnictwo Bogdaniec.
97.	Czynności prowadzone w ramach realizacji założeń obowiązującego w Nadleśnictwie Strzelce Krajeńskie III Programu Edukacji Leśnej Społeczeństwa na lata 2020-2029, w tym utrzymanie posiadanej infrastruktury, kampanie i akcje społeczne, zajęcia edukacyjne i in.	2021-2022	w ramach działań statutowych	Realizacja: Nadleśnictwo Strzelce Krajeńskie.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
98.	Czynności prowadzone w ramach projektu Obszary Natura 2000 szansą wzbogacenia różnorodności biologicznej Puszczy Gorzowskiej (nr projektu POIS.02.04.00-00-0042/16): powstanie szlaku pieszo-rowerowego „Puszczy Gorzowskiej” tj. modernizacja i powstanie nowej infrastruktury pieszo-rowerowej – przygotowanie dokumentacji projektowej na zadania oraz wykonawstwo zadania tj. budowa i posadowienie elementów małej infrastruktury turystycznej – 3 miejsca odpoczynkowe.	2021	58 200,00 (wkład własny 15%) ogółem dla N-ctwa	Realizacja: Nadleśnictwo Strzelce Krajeńskie.
99.	Monitoring liczebności populacji wybranych gatunków inwazyjnych (szop, norka).	2021	49 200,00 (wkład własny 15%) ogółem dla N-ctwa	Realizacja: Nadleśnictwo Strzelce Krajeńskie.
100.	Inwestycja mająca za zadanie zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w regionie - rozbudowa infrastruktury przeciwpożarowej. Nadleśnictwo Strzelce Krajeńskie uczestnicząc w projekcie pn. „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczenie skutków związanych z pożarami lasów” wybudowało dostrzegalnie przeciwpożarową o konstrukcji strunobetonowej wraz z infrastrukturą techniczną. Projekt był współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Maksymalna refundacja ze środków unijnych wynosiła 85 % wydatków kwalifikowanych. Koordynatorem projektu było Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, powołane przez Dyrektora Generalnego LP. Wartość początkowa wieży to 318 642,19 zł.	2021	318 642,19	Realizacja: Nadleśnictwo Strzelce Krajeńskie.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
101.	Czynności prowadzone w ramach realizacji celów i zadań zrównoważonej gospodarki leśnej Nadleśnictw – bieżący monitoring drzewostanów, prognozowanie i rozpoznawanie zagrożeń, dbałość o stan sanitarny drzewostanów.	2021-2022	w ramach działań statutowych	Realizacja: Nadleśnictwa.
102.	Realizacja Planów Urządzenia Lasu dla Nadleśnictw. Podjęte zadania ograniczyły się do zapewnienia należytego stanu technicznego poprzez utrzymanie infrastruktury przeciwpożarowej, parkingów leśnych, ścieżek edukacyjnych, szlaków turystycznych, utrzymanie czystości zwalczanie roślin z gatunku barszcz Sosnowskiego lub innych inwazyjnych gatunków obcych (IGO) oraz realizację bieżących napraw, a także drobne inwestycje.	2021-2022	w ramach działań statutowych	Realizacja: Nadleśnictwa.
POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE				
103.	Wydatki na realizację zadań Ochotniczych Straży Pożarnych w całej Gminie Kłodawa - działalność 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym na: ryczałty kierowców we wszystkich jednostkach OSP, wypłaty za udział przy pożarach, zakup materiałów i wyposażenia [zakup paliwa, części samochodowych, opon, ubrań, węży, itp.], zakup energii elektrycznej i gazu, zakup usług zdrowotnych, inne usługi [badanie techniczne pojazdów, naprawy pojazdów, gaśnic, przeglądy sprzętu ratowniczego, itp.], obowiązkowe ubezpieczenia strażaków oraz mienia, a także na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budynku OSP w Łośnie wraz z projektem zjazdu.	2021-2022	2021 – 479 895,88 2022 – 483 691,82	Realizacja: Gmina Kłodawa.
104.	Prowadzenie rejestru zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.	2021-2022	koszty administracyjne WIOŚ	Realizacja: Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Zielonej Górze.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach przedstawionych poniżej obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
105.	Prowadzenie rejestru poważnych awarii przemysłowych oraz kontroli zakładów.	2021- 2022	koszty administracyjne WIOŚ	Realizacja: Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Zielonej Górze. Na opisywanym terenie w okresie sprawozdawczym nie wystąpiły poważne awarie przemysłowe.

Opracowano na podstawie: danych uzyskanych w czasie ankietyzacji, a także na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu Gminy Kłodawa.

4. ANALIZA WYDATKÓW GMINY KŁODAWA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TLE OGÓŁU WYDATKÓW

Analiza wydatków Gminy Kłodawa w przekroju lat 2021-2022 pozwala stwierdzić, że wydatki w 2021 r. w **Dziale 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** w ujęciu kwotowym były wyższe niż w 2022 r. Szczegółowe informacje przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 10. Wydatki Gminy Kłodawa na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2021-2022 na tle innych wydatków

Dział klasyfikacji budżetowej	Wysokość wydatków w latach (zł)	
	2021	2022
Dział 010 - Rolnictwo i leśnictwo	1 512 675,71	4 869 187,23
Dział 600 - Transport i łączność	4 706 167,25	4 108 313,32
Dział 630 - Turystyka	1 775 427,68	175 519,03
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	462 492,39	257 737,38
Dział 710 - Działalność usługowa	145 466,30	179 499,92
Dział 720 - Informatyka	54,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	4 781 897,46	7 100 918,32
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 740,00	1 792,97
Dział 752 - Obrona narodowa	2 500,00	0,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	599 524,78	592 057,22
Dział 757 – Obsługa długu publicznego	73 545,63	410 172,08
Dział 801 - Oświata i wychowanie	21 491 642,08	17 762 943,58
Dział 851 – Ochrona zdrowia	250 858,73	262 631,24
Dział 852 - Pomoc społeczna	2 481 273,86	3 263 219,88
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	151 141,45	3 202 631,19
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	116 562,57	113 431,01
Dział 855 - Rodzina	17 261 861,80	8 956 037,83
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 563 465,19	1 842 088,89
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 763 164,04	4 004 361,41
Dział 926 - Kultura fizyczna	319 063,01	1 249 115,97
ogółem	60 460 523,93	58 351 658,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wydatki budżetowe Gminy Kłodawa w roku 2021 wyniosły 60,5 mln zł, natomiast w 2022 r. ukształtowały się na poziomie 58,4 mln zł.

W tym czasie wydatki w **Dziale 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** zmniejszyły się z 2,6 mln zł do 1,8 mln zł, a udział tych wydatków w ogóle wydatków zmniejszył się z 4,2 % do 3,2 %. Nie oznacza to jednak zmniejszenia rangi zadań z zakresu ochrony środowiska, gdyż realizacja zadań odbywa się w ciągłym cyklu. Warto zauważyć, że wydatki na ogólnie pojętą ochronę środowiska zawarte są również w innych działach klasyfikacji budżetowej np.: rolnictwo i łowiectwo czy transport i łączność.

Źródło finansowania przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska stanowiły w głównej mierze środki własne Gminy Kłodawa.

5. SPÓJNOŚĆ Z PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBŁA POWIATOWEGO

W okresie sprawozdawczym na szczeblu powiatowym realizowana była Uchwała Nr 196/XXXVII/2021 Rady Powiatu Gorzowskiego z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”.²²

Analiza spójności zadań wyznaczonych do realizacji w gminnym programie ochrony środowiska z zadaniami wyznaczonymi w powiatowym programie ochrony środowiska:

- co do zasady **zadania przewidziane w programach ochrony środowiska są ze sobą spójne** ze względu na zamierzony efekt jakim jest poprawa jakości środowiska,
- widoczne są rozbieżności w sposobie zapisu poszczególnych zadań jednak wskazany brak spójności w sposobie zapisu poszczególnych zadań nie wynika z tego, że zadania się wykluczają, ale z istoty problemów występujących w obu jednostkach i możliwościach realizacji poszczególnych zadań,
- występują różnice w zakresie układu treści czy objętości dokumentów, jednak zakres tematyczny jest podobny.

Ogólnie należy stwierdzić, że oba analizowane dokumenty mają na celu ochronę środowiska i poszczególnych jego komponentów, dlatego **treść i zgodność tych dokumentów biorąc pod uwagę spójność zapisów należy ocenić pozytywnie.**

6. BARIERY REALIZACJI ZADAŃ

Analiza wykonania zadań pozwala na stwierdzenie, że **podstawowymi barierami w realizacji zadań** przewidzianych w programie ochrony środowiska były w latach 2021-2022:

1. **Bariera finansowa** – każda jednostka samorządu terytorialnego posiada ograniczone środki finansowe i tylko część z nich może przeznaczyć na realizację zadań służących ochronie środowiska. Ponadto niepewna jest możliwość pozyskania środków zewnętrznych, np. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszy dla Lubuskiego na lata 2021-2027 (dawnego Regionalnego Programu

²² Powiatowy POŚ został zamieszczony na stronie

https://bip.powiatgorzowski.pl/akty/219/408/w_sprawie_uchwalenia_Programu_Ochrony_Srodowiska_dla_Powiatu_Gorzowskiego_na_lata_2021-2024_z_perspektywa_do_roku_2028/

Operacyjnego) czy innych środków unijnych i krajowych. Dlatego niektóre zadania muszą być odsunięte w czasie.

2. **Nadzwyczajne zagrożenia**, których nie można było przewidzieć w momencie planowania zadań w POŚ – przykładem takiej bariery były **ograniczenia związane z pandemią COVID-19**. Wprowadzenie obostrzeń wydłużyło część procedur administracyjnych zmierzających do realizacji inwestycji, a niektóre zadania związane np. z edukacją zupełnie odwołano co wynikało z konieczności minimalizacji kontaktów społecznych.
3. **Bariery związane ze zmiennością przepisów** – szybko zmieniające się prawo np. w zakresie sposobów segregacji odpadów (nowe rozporządzenia), mogą być np. dla mieszkańców niejasne. Realizując wiele zadań z zakresu ochrony środowiska, właściciele bądź zarządcy nieruchomości muszą mierzyć się ze zdobyciem pozwoleń i decyzji i może być to czynnikiem zniechęcającym ich do podjęcia realizacji zadania.
4. **Bariery wynikające z niewystarczającej świadomości ekologicznej** – skuteczność ochrony środowiska zależy od zaangażowania wszystkich obywateli w konkretne działania. Obejmuje m.in. świadomą konsumpcję, ograniczenie wytwarzania odpadów i odpowiednią ich segregację, oszczędzanie zasobów (energii i wody), zmniejszanie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Osiągnięcie celów środowiskowych zależy od poziomu kompetencji ekologicznych reprezentowanych przez społeczeństwo.
5. **Bariery prawne** – każde zadanie jakie mogłoby być realizowane w zakresie ochrony środowiska musi być zgodne z obowiązującym prawem (np. z zakresu strategicznych ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko), co w związku z mnogością interpretacji prawnych przepisów może powodować długotrwałą realizację niektórych zadań bądź niespójność działań podejmowanych przez różne podmioty. Przykładem jest tu rozwój energetyki wiatrowej, gdzie prawo ogranicza lub wręcz uniemożliwia budowę nowych elektrowni wiatrowych w niektórych lokalizacjach.
6. **Brak konsekwentnej polityki państwa w zakresie ochrony środowiska** - przyjęte w polityce ekologicznej cele, zasady i priorytety w dużym stopniu określają rodzaj i sposób organizacji systemu zarządzania środowiskiem na szczeblu samorządu terytorialnego oraz charakter środków i instrumentów zarządzania. Nie zawsze można przewidzieć kierunek zmian – np. w okresie projektowania POŚ szczególną uwagę kierowano na rozwój sieci gazowej, a obecnie możliwość montowania kotłów gazowych jak i użytkowania gazu ziemnego jako surowca będzie ograniczana.

7. ANALIZA WSKAŹNIKOWA REALIZACJI ZADAŃ

W tabeli zestawiono podstawowe wyniki statystyczne określające stopień realizacji efektów przewidzianych w programie ochrony środowiska.

Tabela 11. Wartości wskaźników stopnia zrealizowania zadań służących ochronie środowiska w latach 2021-2022

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2021	2022
Ochrona klimatu i jakości powietrza				
1.	Klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi, gdzie w ocenie uwzględnia się parametry wymienione poniżej:	GIOŚ Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za rok 2021 i 2022	klasa:	klasa:
	dwutlenek siarki (SO ₂),		A	A
	dwutlenek azotu (NO ₂),		A	A
	tlenek węgla (CO),		A	A
	benzen (C ₆ H ₆),		A	A
	ozon (O ₃),		A (D2)	A (D2)
	pył PM10,		A	A
	pył PM2,5,		A/A1	A/A1
	benzo(a)piren (B(a)P) w pyłach PM10,		C	C
	metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłach PM10.		A	A
2.	Klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin, gdzie w ocenie uwzględnia się:	GIOŚ Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za rok 2021 i 2022	klasa:	klasa:
	dwutlenek siarki (SO ₂),		A	A
	tlenki azotu (NO _x),		A	A
	ozon (O ₃)		A (D2)	A (D2)
3.	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej ogółem (%)	GUS	50,2	50,1
4.	Długość czynnej sieci gazowej ogółem – tj. przesyłowej i dystrybucyjnej (km)	GUS	112,0	112,0
5.	Długość czynnej sieci gazowej dystrybucyjnej (km)	GUS	78,3	78,3
6.	Czynne przyłącza gazowe do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	GUS	1418	1431
7.	Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe ogółem w MWh	GUS	22 796,0	21 184,9
8.	Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe na ogrzewanie mieszkań w MWh	GUS	9 833,0	10 272

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2021	2022
Zagrożenia hałasem				
9.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	37,9	37,9
10.	Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem (km)	GUS	17,7	17,7
11.	Liczba przystanków autobusowych ogółem	GUS	79	79
Pola elektromagnetyczne				
12.	Wynik pomiaru poziomu pól elektromagnetycznych	GIOŚ	w normie	brak badań, w powiecie w normie
13.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	37,9	37,9
Zasoby wodne				
14.	Stan wód powierzchniowych badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych	GIOŚ	klasyfikacja w rozdziale 2.4.1.	klasyfikacja w rozdziale 2.4.1.
15.	Stan chemiczny Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerach 33 i 34	GIOŚ	dobry	brak oceny
16.	Stan ilościowy Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerach 33 i 34	GIOŚ	dobry	brak oceny
17.	Klasyfikacja stanu wód podziemnych monitorowanych w punktach pomiarowych przez PIG-PIB	GIOŚ	III klasa – wody zadowalającej jakości	III klasa – wody zadowalającej jakości
Gospodarka wodno – ściekowa i gospodarowanie wodami				
18.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca (m ³)	GUS	36,7	39,2
19.	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (%) ogółem	GUS	99,0	99,1
20.	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (km)	GUS	127,5	129,9
21.	Liczba przyłączy wodociągowych (sztuk)	GUS	2826	2923
22.	Woda dostarczona ogółem (tys. m ³)	GUS	347,6	383,3
23.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym (tys. m ³)	GUS	328,6	358,8
24.	Udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody (%)	GUS	22,3	17,4
25.	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%) ogółem	GUS	70,7	71,8
26.	Liczba przyłączy kanalizacyjnych (sztuk)	GUS	2094	2187

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2021	2022
27.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną w ciągu roku (tys. m ³)	GUS	246,1	255,8
28.	Liczba zbiorników bezodpływowych (sztuk)	GUS	530	496
28.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (sztuk)	GUS	224	226
Zasoby geologiczne i gleby				
30.	Wielkość eksploatacji złóż surowców: piaski i żwiru (tys. t)	PIG-PIB	129	174
31.	Liczba decyzji o warunkach zabudowy	GUS	104	73
32.	Powierzchnia objęta decyzjami o warunkach zabudowy (ha)	GUS	67,5	51,5
33.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	37,9	37,9
34.	Liczba decyzji określających warunki rekultywacji terenów poeksploatacyjnych (ha)	Starosta	0	0
35.	Powierzchnia terenów zrehabilitowanych na podstawie decyzji uznającej rekultywację za zakończoną (ha)	Starosta	0,00	0,00
Gospodarka odpadami				
36.	Masa ogólna odebranych i zebranych odpadów komunalnych (Mg)	GUS	4 069,15	4 316,15
37.	Selektywnie zebrane i odebrane odpady komunalne w ciągu roku (Mg)	GUS	2 022,82	2 102,77
38.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku (Mg)	GUS	2 046,33	2 213,38
39.	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg)	GUS	454	471
40.	Punkty selektywnego zbierania odpadów - stan w dniu 31 grudnia (liczba)	analizy	1	1
41.	Liczba koszy na śmieci - stan w dniu 31 grudnia	GUS	100	100
42.	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został osiągnięty / nie został osiągnięty	analizy	został osiągnięty	został osiągnięty
Zasoby przyrodnicze				
43.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (%) Uwaga: statystyka GUS nie obejmuje obszarów Natura 2000	GUS / CRFOP	81,5	81,5
44.	Łączna powierzchnia obszarów prawnie chronionych (podana w ha, przy czym statystyka GUS nie uwzględnia obszarów Natura 2000)	GUS / CRFOP	19 119,82	19 119,82
45.	Powierzchnia rezerwatów przyrody (ha)	GUS	114,38	114,38
46.	Powierzchnia parków krajobrazowych (ha)	GUS	8 619,32	8 619,32
47.	Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu (ha)	GUS	10 500,89	10 500,89

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2021	2022
48.	Powierzchnia użytków ekologicznych (ha)	GUS	16,86	16,86
49.	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem (%)	GUS	0,08	0,08
50.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca (m ²)	GUS	5,1	5,0
51.	Lesistość (%)	GUS	67,5	67,8
52.	Powierzchnia lasów ogółem (ha)	GUS	15 854,85	15 903,78
53.	Powierzchnia gruntów leśnych ogółem (ha)	GUS	16 250,18	16 316,68
Poważne awarie przemysłowe				
54.	Liczba zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ	0	0
55.	Liczba zakładów o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ	0	0
56.	Liczba zgłoszonych do WIOŚ poważnych awarii przemysłowych	WIOŚ	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie dostępnych danych, m.in. uzyskanych od Gminy Kłodawa, GUS, WIOŚ i GIOŚ

8. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONYCH ANALIZ

Wśród **najistotniejszych zrealizowanych zadań i osiągniętych efektów** realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028” za lata 2021-2022 wymienić należy zmiany w kierunku pozytywnym i negatywnym.

Zmiany pozytywne w latach 2021-2022 lub utrzymanie stanu pozytywnego:

1. Zmniejszenie zużycia energii, ograniczanie strat ciepła m.in. poprzez termomodernizację budynków czy remonty polegające na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej. Wymienione zadania poprawiają sprawność energetyczną budynków, dzięki czemu możliwe jest ograniczenie zużycia surowców na cele ich ogrzewania i przygotowania c.w.u. Mniejsze zużycie surowców przekłada się na mniejsze zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i ochronę klimatu.
2. Redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego dzięki wymianie źródeł ogrzewania budynków.
3. Poprawa jakości powietrza w strefie lubuskiej do której należy Gmina Kłodawa widoczna we wskaźnikach prezentowanych przez GIOŚ – w okresie sprawozdawczym na opisywanym terenie nie wyznaczono przekroczeń dopuszczalnych norm w zakresie poziomu docelowego dla ozonu, co miało miejsce w 2020 r. (dla całej strefy).
4. Podejmowanie działań związanych z monitorowaniem stanu powietrza (lokalny czujnik powietrza), informowaniem o jakości powietrza, edukacją ekologiczną w obszarze ograniczania niskiej emisji oraz informowaniem o wymaganiach przepisów.
5. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej realizowana z uwzględnieniem konieczności ograniczenia presji hałasu na środowisko oraz zdrowie ludzi: modernizacja nawierzchni dróg, budowa i odnowienie chodników, podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa rowerzystów. Wszystkie te zadania służą zrównoważeniu ruchu i sprzyjają rezygnacji z przejazdów samochodem na rzecz przemieszczania się pieszo lub rowerem. Dzięki temu ograniczona jest emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych.
6. Woda dostarczana siecią wodociagową posiada parametry odpowiadające wymogom. Potwierdzają to badania PSSE. W przypadku obniżenia jakości podejmowane są skuteczne działania naprawcze. Realizowane są działania na rzecz rozbudowy i modernizacji sieci wodociagowej.
7. Dobry stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych w ramach JCWPd nr 33 i 34. Bezpośrednio w granicach Gminy Kłodawa wg badań PIG-PIB stwierdzono wody III klasy jakości (w skali pięciostopniowej) tj. wody zadowalającej jakości.
8. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii. Konsekwentna edukacja ekologiczna, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami.
9. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. Jest to niezbędne do osiągnięcia celu jakim jest całkowite wyeliminowanie z użytkowania wyrobów zawierających azbest do dnia 31.12.2032 r.
10. Brak nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska - według ewidencji prowadzonej przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim na terenie Gminy Kłodawa w okresie sprawozdawczym nie zarejestrowano nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska. W latach 2021-2022 na terenie Gminy Kłodawa nie było

zlokalizowanych zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Nie stwierdzono zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej. Funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna, która jest sukcesywnie dofinansowywana i zaopatrywana w sprzęt w celu podnoszenia jej gotowości do szybkiej reakcji w przypadku nadzwyczajnych zagrożeń.

11. Gotowość ochrony przed sytuacją kryzysową – Gmina Kłodawa jest zabezpieczona na wypadek zdarzeń zagrażających środowisku i ludności. Działania kontrolne w okresie sprawozdawczym prowadził WIOŚ w Zielonej Górze, a monitoring środowiska realizował GIOŚ.
12. Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ochrony środowiska.

Zmiany negatywne w latach 2021-2022 lub utrzymanie stanu negatywnego:

1. Stężenia ozonu (poziom długoterminowy) w kontekście ochrony zdrowia i ochrony roślin dla całej strefy lubuskiej do której należy Gmina Kłodawa pozostały na poziomie przekraczającym wartości dopuszczalne. W okresie sprawozdawczym Gmina Kłodawa znajdowała się w strefach przekroczeń.
2. Brak przyłączenia części nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, ze względu na brak ekonomicznego uzasadnienia budowy sieci kanalizacyjnej na terenach zabudowy rozproszonej, ale również z uwagi na wstrzymywanie się z podłączeniem do sieci kanalizacyjnej przez właścicieli nieruchomości mimo takiej możliwości. W latach 2021-2022 udało się uzupełnić wiedzę w zakresie szamb, jednak nadal brak pełnej informacji o występujących, potencjalnie nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych. Brakuje technicznych możliwości rzetelnej kontroli szczelności zbiorników. Dlatego podejmowane działania skoncentrowane były na egzekwowaniu obowiązku przyłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej wobec właścicieli nieruchomości nie przyłączonych, mimo technicznej możliwości, a także kontroli odprowadzania ścieków sanitarnych z nieruchomości, które z przyczyn technicznych nie mogą być przyłączone do sieci kanalizacyjnej.
3. Zły stan badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem Gminę Kłodawa (na podstawie PGW i badań WIOŚ / GIOŚ).

9. PODSUMOWANIE

Podsumowując, **Gmina Kłodawa dobrze realizuje program ochrony środowiska**. Jest to widoczne w szczególności w odniesieniu do inwestycji, które realizowane są sukcesywnie.

Poprawiła się **jakość powietrza**, co związane jest m.in. z termomodernizacją i remontami budynków. Realizacja projektów pozwoliła na zmniejszenie obciążenia środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji szkodliwych dla środowiska, generowanych podczas wytwarzania energii dla obiektu. Ponadto Gmina Kłodawa wdrożyła system zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych. Zadanie jest realizowane w ramach Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, będącą cyfrową ewidencją źródeł ciepła, budowaną na podstawie informacji pozyskiwanych z deklaracji składanych przez właścicieli lub zarządców budynków.

Ochrona przed **hałasem** realizowana była poprzez remonty ulic, chodników, wsparcie komunikacji publicznej (np. dowóz dzieci do szkół, linie komunikacyjne). Gmina nie ogranicza się wyłącznie do dróg w Zarządzie Wójta, ale wspiera również inne JST w zakresie modernizacji dróg szczebla powiatowego (we własnych granicach administracyjnych) m.in. poprzez udzielenie dotacji celowej. Wykonanie postulatów związanych z ochroną przed hałasem na poziomie gminnym było zrealizowane też poprzez odpowiednie kształtowanie polityki przestrzennej realizowanej na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kłodawa oraz podejmowanych na jego podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Kontrola emisji hałasu do środowiska jest prowadzona przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Niestety w latach 2021-2022 na terenie Gminy Kłodawa nie prowadzono pomiarów poziomu hałasu w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Przywołano jednak dane zarządców dróg oraz dane dotyczące pomiarów natężenia ruchu (GPR), które wskazują na potencjalny problem związany z narażeniem mieszkańców na hałas w ciągu dróg tranzytowych.

Ochrona przed oddziaływaniem **pól elektromagnetycznych** realizowana jest poprzez właściwe planowanie przestrzenne. Natomiast pomiary realizuje m.in. GIOŚ, który potwierdził brak przekroczeń dopuszczalnych norm PEM w Gminie Kłodawa. Pomiary pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są w sposób ujednolicony dla całego kraju. Realizacja zadania polegała więc przede wszystkim na przestrzeganiu przepisów dotyczących dopuszczalnych norm promieniowania pola elektromagnetycznego (np. zapewnienie odpowiedniego lokowania anten telefonii komórkowej) oraz systematycznym monitoringu stanu urządzeń emitujących tego typu pole.

Monitoringiem **wód powierzchniowych i podziemnych** objęte są tzw. jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych (JCWP i JCWPd), jednostki wydzielone na potrzeby zarządzania wodami, zgodnie z aktualnie obowiązującym planem gospodarowania wodami dla danego dorzecza, w przypadku Gminy Kłodawa – dla dorzecza Odry. Niestety jakość wód powierzchniowych wymaga poprawy. W podziale wód podziemnych Gmina Kłodawa znajduje się w granicach JCWP nr 33 i 34, których stan chemiczny i ilościowy jest dobry. Aby ten stan utrzymać potrzebne są wspólne działania wielu samorządów, które znajdują się w zasięgu opisanych JCWPd.

Gmina rozwija **gospodarkę wodno-ściekową**. Siecią wodociagową dostarczającą wodę dobrej jakości objęto prawie całą gminę. W zakresie zaopatrzenia w wodę realizowane są bieżące zadania polegające na modernizacji istniejącej infrastruktury. Działania te przyczyniają się do poprawy jakości dostarczanej wody oraz zmniejszenia strat wody i awaryjności sieci. Realizacja zadań jest uzależniona od kategorii pilności, jak również możliwości finansowych i technicznych samorządu. Gmina Kłodawa w formie zadania ciągłego na bieżąco prowadzi rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz kontrolę stanu technicznego szamb i umów na opróżnianie szamb.

Realizacja poprawnej gospodarki wodno – ściekowej przyczynia się do zmniejszenia presji wywieranej przez nieczystości ciekłe na stan **gleb** i wód. Jest to jednak zadanie długoterminowe i częściowo niezależne do realizacji zadań podejmowanych tylko na konkretnym obszarze. Gmina Kłodawa jest gminą wiejską z dominującym udziałem lasów oraz znacznym udziałem rolniczego użytkowania gruntów, stąd niezbędne są badania zasobności gleb w makroelementy (potas, fosfor, magnez), badania potrzeb wapnowania, a także właściwe użytkowanie środków ochrony roślin. Zanieczyszczenia nie znają granic administracyjnych i właściwe stosowanie nawozów i środków ochrony roślin w konkretnym miejscu, ma wpływ na jakość wód powierzchniowych w całym

regionie. Badania potrzeb wapnowania oraz zasobności gleb w makroelementy (fosfor, potas, magnez) prowadzi Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gorzowie Wielkopolskim. Natomiast doradztwo w zakresie m.in. właściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin świadczy Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (oddział powiatowy w Gorzowie Wielkopolskim).

Gmina prowadzi edukację zmierzającą do zwiększenia poziomów recyklingu i odzysku **odpadów komunalnych**. W celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi Gmina Kłodawa zgodnie z obowiązkiem ustawowym corocznie opracowuje analizę stanu gospodarki odpadami. W analizach przedstawiono szczegółowe dane, które wskazują na fakt, że gospodarowanie odpadami komunalnymi przebiega prawidłowo. Jednak w związku z corocznym wzrostem wymaganych poziomów recyklingu niezbędne jest zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Właściciele nieruchomości wspierani są w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.

W okresie sprawozdawczym podejmowano zadania w zakresie poprawy stanu **zasobów przyrodniczych** i ich rozwoju. Ochroną objęte są formy ochrony przyrody wymienione w rozdziale o zasobach przyrodniczych. Nadleśnictwa Kłodawa, Bogdaniec i Strzelce Krajeńskie gospodarowały zasobami leśnymi zgodnie z obowiązującymi Planami Urządzania Lasu oraz obowiązującymi przepisami prawa związanymi z gospodarką leśną i ochroną przyrody.

Nie uległy zmianie wskaźniki określone dla zagrożeń poważnymi awariami – brak na opisywanym terenie zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W latach 2021-2022 nie wystąpiły **nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska**. W latach 2021-2022 wspierano OSP poprzez m.in. wyposażenie w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń. Sprawny sprzęt, którym dysponują jednostki, zapewnia odpowiednie bezpieczeństwo oraz szybkość reagowania podczas wystąpienia zagrożenia dla ludzi i środowiska.

Oceniając dotychczasowy stan realizacji zadań zapisanych w raportowanym programie jednoznacznie można stwierdzić, że **zadania na bieżąco są właściwie realizowane**, a dowodem na to są wskaźniki oraz zakres wydatkowanych środków finansowanych na realizację inwestycji. **Podejmowane działania przyczyniają się do zachowania oraz poprawy jakości środowiska na obszarze Gminy Kłodawa.**

Należy mieć jednak na uwadze, że efekty realizacji inwestycji w okresie sprawozdawczym nie zawsze widoczne są od razu. Przykładowo:

- efekty wymiany przestarzałych źródeł ciepła widoczne są dopiero w kolejnym sezonie jesienno-zimowym,
- wynikające z podejmowanej edukacji ekologicznej, zmiany nawyków dotyczących gospodarowania odpadami przełożą się na poprawę wskaźników w zakresie segregacji odpadów w kolejnych latach,
- efekty likwidacji potencjalnie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych czy ograniczenie zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa może przełożyć się na poprawę jakości wód powierzchniowych nawet po kilku latach.

Ponadto w okresie sprawozdawczym przygotowano szereg opracowań i dokumentacji (np. dotyczących przebudowy dróg), których efekt będzie widać dopiero w kolejnym etapie sprawozdawczym, tj. po zrealizowaniu inwestycji.

Warto również zauważyć, że środowisko jest systemem połączonym i nie zna granic administracyjnych. Dlatego ważne jest podejmowanie działań na poziomie lokalnym i regionalnym.

10. KONTYNUACJA MONITORINGU

W procesie wdrażania programu ochrony środowiska ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych. Z tego względu istotne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje programu.

Niniejszy raport realizuje obowiązek monitorowania i weryfikacji efektów realizacji wobec obowiązującego dotychczas „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kłodawa do roku 2024 z perspektywą do roku 2028” za lata 2021-2022.

Stały monitoring wdrażania zapisów programu powinien być prowadzony w cyklu dwuletnim, co oznacza, że **co dwa lata należy opracować raport z realizacji obowiązującego dokumentu**. Wyniki tego raportu powinny być wskazówką, co należy poprawić, gdzie skoncentrować działania.

Następne dwa lata to realizacja kolejnych działań, po czym znowu należy sporządzić raport z kolejnych dwóch lat realizacji POŚ. Będzie on dotyczył lat 2023-2024. Z racji dostępności danych kolejny raport można wykonać nie wcześniej niż w II połowie 2025 r.

Wybrane akty prawne - stan prawny na marzec 2025 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego dokumentu, należy zaliczyć następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1478).
4. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 725).
9. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 757).
10. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1680).
11. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2024 r. poz. 1361).
12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 2294 z późn. zm.).
13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1475).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1510).
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1311).
16. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz.U. 2020 poz. 2270).

SPIS TABEL

Tabela 1. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	10
Tabela 2. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	10
Tabela 3. Porównanie średniego dobowego ruchu rocznego (SDR) dla dróg na terenie Gminy Kłodawa według Generalnych Pomiarów Ruchu 2010, 2015 i 2020/2021 celem wskazania zachodzących zmian	15
Tabela 4. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Kłodawa ze wskazaniem stanu wód i informacją czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych	19
Tabela 5. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem Gminę Kłodawa na podstawie wyników za lata 2016-2021 uzupełnione o monitoring za rok 2022	23
Tabela 6. Wykaz kopalin w latach 2020-2022 na terenie Gminy Kłodawa	29
Tabela 7. Odpady komunalne odebrane i zebrane z terenu Gminy Kłodawa w latach 2020-2022	34
Tabela 8. Relacja odpadów odebranych i zebranych selektywnie do odpadów odebranych jako zmieszane z terenu Gminy Kłodawa w latach 2020-2022	34
Tabela 9. Zestawienie zadań z zakresu ochrony środowiska na terenie Gminy Kłodawa zrealizowanych w latach 2021-2022	46
Tabela 10. Wydatki Gminy Kłodawa na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2021-2022 na tle innych wydatków	58
Tabela 11. Wartości wskaźników stopnia zrealizowania zadań służących ochronie środowiska w latach 2021-2022	61

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Plan Gminy Kłodawa	6
Ryc. 2. Strona internetowa oraz aplikacja Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - źródła informacji o jakości powietrza	8
Ryc. 3. Fragment strony internetowej informującej o aktualnej jakości powietrza na terenie Gminy Kłodawa	9
Ryc. 4. Średni dobowy ruch pojazdów na drogach krajowych (linia zielona) i wojewódzkich (linia pomarańczowa) okolic Kłodawy według GPR 2020/2021	16
Ryc. 5. Zasięg Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Kłodawa według podziału obowiązującego do 23 lutego 2023 r.	21
Ryc. 6. Zasięg Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Kłodawa według podziału obowiązującego od 24 lutego 2023 r.	21
Ryc. 7. Zasięg JCWPd nr 33 i 34 względem położenia Gminy Kłodawa	25
Ryc. 8. Zasięg Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 135 Zbiornik Barlinek względem położenia Gminy Kłodawa	26
Ryc. 9. Łączne zagrożenie suszą na tle granic Gminy Kłodawa	27
Ryc. 10. Zasięg Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 (tzw. dyrektywa ptasia) względem położenia Gminy Kłodawa	38
Ryc. 11. Zasięg Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 (tzw. dyrektywa siedliskowa) względem położenia Gminy Kłodawa	39
Ryc. 12. Zasięg rezerwatów przyrody względem położenia Gminy Kłodawa	39
Ryc. 13. Zasięg Gorzowskiego Parku Krajobrazowego względem położenia Gminy Kłodawa	40
Ryc. 14. Zasięg obszarów chronionego krajobrazu względem położenia Gminy Kłodawa	40
Ryc. 15. Zasięg użytków ekologicznych względem położenia Gminy Kłodawa	41
Ryc. 16. Lokalizacja pomników przyrody względem położenia Gminy Kłodawa	41